

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE  
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

Evidenčné číslo: 103002/B/2018/421000013784

**PRÁVNE, ÚČTOVNÉ A DAŇOVÉ ASPEKTY  
ZALOŽENIA A VZNIKU ÚČTOVNEJ JEDNOTKY**

**Bakalárska práca**

**2018**

**Simona Dubisová**

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE  
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

**PRÁVNE, ÚČTOVNÉ A DAŇOVÉ ASPEKTY ZALOŽENIA  
A VZNIKU ÚČTOVNEJ JEDNOTKY**

**Bakalárska práca**

**Študijný program:** Účtovníctvo

**Študijný odbor:** Účtovníctvo

**Školiace pracovisko:** Katedra účtovníctva a audítorstva

**Vedúci záverečnej práce:** doc. Ing. Jitka Meluchová, PhD.

**Bratislava 2018**

**Simona Dubisová**

## **Pod'akovanie**

Touto cestou by som sa chcela pod'akovať vedúcej záverečnej práce doc. Ing. Jitke Meluchovej, PhD. za všetok jej čas, cenné rady, odborné vedenie a pomoc poskytnutú pri vypracovávaní práce.

## **ABSTRAKT**

DUBISOVÁ, Simona: *Právne, účtovné a daňové aspekty založenia a vzniku účtovnej jednotky*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Jitka Meluchová, PhD. – Bratislava: FHI EU, 2018, 54 s.

Cieľom záverečnej práce je podrobne analyzovať spôsob a možnosti založenia a vzniku účtovnej jednotky v Slovenskej republike podľa aktuálne platnej legislatívy, s kladením dôrazu na spoločnosť s ručením obmedzeným. Práca pozostáva z troch kapitol. Prvá kapitola sa venuje všeobecnému spracovaniu teoretických poznatkov a ich rozdelením na jednotlivé činnosti, ktoré musí začínajúci podnikateľ pred založením účtovnej jednotky vykonať. Osobitne sa zameriava na definovanie právnych foriem podnikov a vymedzenie spôsobu založenia a vzniku každej z nich. Druhá kapitola je zameraná na vytýčenie cieľov, metodiky práce a metód skúmania. V tretej kapitole záverečnej práce je zdôvodnený výber spoločnosti s ručením obmedzeným ako modelový príklad a následne opísaný detailný postup od dohody zakladateľov, cez založenie, až po vznik a rovnako aj povinnosti spojené s novovzniknutou spoločnosťou. Na záver sa práca zaoberá aj vymedzením založenia a vzniku účtovnej jednotky z účtovného hľadiska, spôsobom otvorenia účtovných kníh, zostavenia otváracej súvahy a zaúčtovania účtovných prípadov na začiatku účtovného obdobia. Výsledkom práce je vypracovanie manuálu pre podnikateľov, ktorí sa rozhodnú založiť si spoločnosť s ručením obmedzeným, v logickej postupnosti jednotlivých krokov.

### **Kľúčové slová:**

účtovná jednotka, založenie spoločnosti, vznik spoločnosti, spoločnosť s ručením obmedzeným

## **ABSTRACT**

DUBISOVÁ, Simona: *Legal, accounting and tax view of the establishment entity*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accounting and Auditing. – Supervisor: doc. Ing. Jitka Meluchová, PhD. – Bratislava: FHI EU, 2018, 54 pages.

The main goal of this thesis is to thoroughly analyze the process and options of establishing and creating an accounting entity in Slovak republic, according to legislation in force, with an emphasis on a limited liability company. The thesis consists of three chapters. The first chapter is dedicated to general processing of theoretical knowledge and their division into individual activities, which the starting entrepreneur must accomplish. It separately focuses on definition of legal forms of companies and clarification of the process of founding each one of them. The second chapter is targeted on setting goals, work methodology and methods of investigation. In the third chapter of this thesis is reasoned the choice of a limited liability company as a model example, followed by description of detailed process from the agreement of co-founders, through establishment to origin of this company, as well as obligations associated with a newly-established company. At the end this thesis deals with the accounting view of establishing an entity, the way of opening accounting books, compiling the opening balance sheet and accounting at the beginning of the accounting period. The result of the thesis is an elaborated manual for entrepreneurs, who decide to establish a limited liability company, which is logically worked into particular steps.

### **Key words:**

accounting entity, establishment of the company, creation of the company, limited liability company

# OBSAH

|                                                                      |           |
|----------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Zoznam tabuliek, grafov a schém.....</b>                          | <b>8</b>  |
| <b>Úvod .....</b>                                                    | <b>9</b>  |
| <b>1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí .....</b> | <b>10</b> |
| <b>1.1 Teoretické vymedzenie základných pojmov .....</b>             | <b>10</b> |
| <b>1.2 Vstup do podnikania .....</b>                                 | <b>12</b> |
| 1.2.1 Zostavenie podnikateľského plánu .....                         | 12        |
| 1.2.2 Zostavenie zakladateľského rozpočtu .....                      | 13        |
| 1.2.3 Lokalizácia podniku.....                                       | 14        |
| 1.2.4 Výber právnej formy podnikania .....                           | 14        |
| <b>1.3 Podnik jednotlivca- fyzickej osoby .....</b>                  | <b>15</b> |
| <b>1.4 Obchodné spoločnosti .....</b>                                | <b>17</b> |
| 1.4.1 Verejná obchodná spoločnosť (v.o.s.) .....                     | 18        |
| 1.4.2 Komanditná spoločnosť (k.s.).....                              | 19        |
| 1.4.3 Spoločnosť s ručením obmedzeným (s.r.o.) .....                 | 20        |
| 1.4.4 Akciová spoločnosť (a.s.) .....                                | 22        |
| <b>1.5 Družstvo .....</b>                                            | <b>24</b> |
| <b>2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania .....</b>          | <b>25</b> |
| <b>3 Výsledky práce a diskusia .....</b>                             | <b>27</b> |
| <b>3.1 Výber spoločnosti s ručením obmedzeným .....</b>              | <b>31</b> |
| <b>3.2 Založenie spoločnosti s ručením obmedzeným .....</b>          | <b>33</b> |
| 3.2.1 Obchodné meno a označenie spoločnosti .....                    | 34        |
| 3.2.2 Sídlo spoločnosti.....                                         | 35        |
| 3.2.3 Predmet podnikania .....                                       | 35        |
| 3.2.4 Základné imanie a vklady spoločníkov .....                     | 36        |

|                                         |                                                          |           |
|-----------------------------------------|----------------------------------------------------------|-----------|
| 3.2.5                                   | Orgány spoločnosti .....                                 | 38        |
| 3.2.6                                   | Spísanie zakladateľských dokumentov .....                | 39        |
| <b>3.3</b>                              | <b>Vznik spoločnosti s ručením obmedzeným .....</b>      | <b>40</b> |
| 3.3.1                                   | Získanie živnostenského oprávnenia .....                 | 41        |
| 3.3.2                                   | Potvrdenie správcu dane .....                            | 42        |
| 3.3.3                                   | Zápis do obchodného registra .....                       | 43        |
| <b>3.4</b>                              | <b>Registračné povinnosti novovzniknutej s.r.o. ....</b> | <b>44</b> |
| <b>3.5</b>                              | <b>Účtovné zobrazenie založenia a vzniku s.r.o. ....</b> | <b>46</b> |
| <b>Záver .....</b>                      |                                                          | <b>51</b> |
| <b>Zoznam použitej literatúry .....</b> |                                                          | <b>53</b> |

## **Zoznam tabuliek, grafov a schém**

|                                                                                                                                      |         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <b>Tabuľka č.1:</b> Porovnanie jednotlivých právnych foriem podnikania.....                                                          | str. 27 |
| <b>Tabuľka č. 2:</b> Ekonomické subjekty podľa vybraných právnych foriem a veľkostnej kategórie počtu zamestnancov k 31.12.2017..... | str. 29 |
| <b>Tabuľka č. 3:</b> Zaúčtovanie začiatočných stavov pri otvorení účtovných kníh.....                                                | str. 48 |
| <b>Tabuľka č. 4:</b> Účtovanie vkladov do základného imania.....                                                                     | str. 49 |
| <b>Tabuľka č. 5:</b> Účtovanie zriaďovacích nákladov.....                                                                            | str. 50 |
|                                                                                                                                      |         |
| <b>Schéma č.1:</b> Právne formy podnikov.....                                                                                        | str. 15 |
| <b>Schéma č. 2:</b> Založenie a vznik spoločnosti.....                                                                               | str. 33 |
| <b>Schéma č. 3:</b> Proces založenia spoločnosti s ručením obmedzeným.....                                                           | str. 34 |
| <b>Schéma č. 4:</b> Proces vzniku spoločnosti s ručením obmedzeným.....                                                              | str. 41 |
| <b>Schéma č. 5:</b> Práce spojené s otvorením účtovníctva.....                                                                       | str. 47 |
| <b>Schéma č. 6:</b> Vzor otváracej súvahy účtovnej jednotky.....                                                                     | str. 48 |
|                                                                                                                                      |         |
| <b>Graf č. 1:</b> Vývoj počtu s.r.o. za obdobie od roku 2007 do roku 2017.....                                                       | str. 31 |

## Úvod

V súčasnej hospodárskej situácii na Slovensku je problematika vstupu do podnikania stále aktuálna u množstva subjektov. Existencia vhodných podmienok podnikania stimuluje ekonomickú aktivitu a zdravú hospodársku súťaž. Prvotnou fázou životného cyklu každého podniku je jeho založenie a vznik, či už ide o podnikanie ako fyzická alebo právnická osoba. Odo dňa vzniku musia noví podnikatelia odolávať konkurenčnému prostrediu vyplývajúcemu z otvorenosti trhu, či už domáceho alebo zahraničného.

V bakalárskej práci sa zameriavame na vymedzenie možností a spôsobov založenia a vzniku účtovnej jednotky v aktuálne platnej legislatíve Slovenskej republiky. Začínajúci podnikateľ by si mal uvedomiť dôležitosť tejto fázy a nepodceniť jej priebeh, pretože jej správne prevedenie môže zabezpečiť bezproblémový chod a rast podniku v budúcnosti. Významným aspektom pri vstupe do podnikania sú rozhodnutia o kľúčových otázkach smerovania novozakladaného podniku. Jednou zo základných vecí, ktoré je treba zvážiť, je výber právnej formy podnikania. Tá zohráva úlohu či už pri všeobecnom postavení podniku na trhu a jeho zákonnej úprave a náležitostiach, ale aj pri pohľade do budúcnosti a zvládání možných nepriaznivých situácií. Všeobecné informácie o jednotlivých právnych formách, z ktorých si možno zvoliť v rámci podnikania na Slovensku, výhody a nevýhody každej z nich, sú opísané v prvej časti našej práce.

Po zvážení všetkých faktorov sme sa rozhodli zamerať na konkrétnu právnu formu, spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá je veľmi rozšírená a obľúbená hlavne kvôli svojim porovnateľným výhodám v rôznych aspektoch. O jej rozšírenosti svedčia aj údaje zo Štatistického úradu o početnosti tejto právnej formy v uplynulých rokoch. Náplňou našej bakalárskej práce je poskytnúť začínajúcim podnikateľom praktický návod v logickej postupnosti jednotlivých krokov, potrebných pre založenie novej spoločnosti, náležitostí jej vzniku a tiež povinností nového podnikateľa bezprostredne po vzniku spoločnosti, ktoré treba dodržiavať. Nepochybne nemenej dôležité je aj vymedzenie založenia a vzniku spoločnosti z účtovného hľadiska, či už sa spoločnosť rozhodne viesť účtovníctvo od svojho založenia alebo až od vzniku, teda zápisu do Obchodného registra. Výsledkom je skutočne použiteľná príručka pre každého podnikateľa, ktorý sa rozhodne vykonávať svoju ekonomickú činnosť prostredníctvom spoločnosti s ručením obmedzeným.

# 1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

V súčasnosti prevláda všeobecne rozšírený trend rastu slobodného podnikania a zakladania nových podnikov. Na podmienky podnikania na Slovensku majú veľký vplyv aj mnohé podporné opatrenia realizované v rámci hospodárskej politiky SR a jej pôsobenia v EÚ. Zakladanie nových podnikov ešte stále prevyšuje zánik existujúcich. Téma začatia podnikania je aktuálna u množstva ekonomických subjektov, pričom noví podnikatelia môžu voľiť medzi podnikaním ako fyzická, či právnická osoba. Problematika podnikania je legislatívne upravená najmä Obchodným zákonníkom a Živnostenským zákonom, ale tiež Daňovým poriadkom. Nakoľko je každý podnikateľ povinný viesť účtovníctvo počas celej doby existencie podniku, je dôležité spomenúť aj Zákon o účtovníctve a súvisiace opatrenia Ministerstva financií SR o postupoch účtovania.

## 1.1 Teoretické vymedzenie základných pojmov

*„Ak chcete vybudovať veľký podnik, vybudujte najskôr seba.“ - Tomáš Baťa*

Podnikanie je komplexný termín, ktorý je často definovaný len ako vedenie vlastného podniku. Avšak, existuje rozdiel medzi vlastníkom podniku a podnikateľom, aj keď, samozrejme, človek môže byť jedným aj druhým zároveň, to, čím sa líšia je jeho prístup. Podnikateľ je niekto, kto dokáže vziať akýkoľvek nápad a má dostatok skúseností, vôle a odvahy podstúpiť riziko a premeniť tento koncept do reality, pričom ho nielen prinesie na trh, ale vytvorí realizovateľný produkt, ktorý ľudia chcú a potrebujú. Rozvoj podnikania súvisí najmä s nedokonalosťou trhu a medzerami v jeho fungovaní. Správny podnikateľ si buduje svoje hodnoty, víziu, charakter a schopnosti viesť, pričom iniciatívne vyhľadáva tieto medzery a snaží sa ich efektívne zaplniť.

Z hľadiska legislatívy je pojem podnikanie vymedzený Obchodným zákonníkom ako: „...sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku.“<sup>1</sup> Z právnych predpokladov podnikania teda vyplýva, že podnikanie má nasledovné znaky:

1. **Sústavnosť**- je to sústavne sa opakujúca činnosť, ktorá sa vykonáva v určitých pravidelných časových intervaloch alebo pri rôznych príležitostiach (príležitostne vykonávaná činnosť sa nepovažuje za podnikanie),

---

<sup>1</sup> Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník § 2 ods. 1

2. **Samostatnosť**- túto činnosť vykonáva podnikateľ na základe svojho vlastného rozhodnutia o všetkých atribútoch podnikania a nepodlieha príkazom od inej osoby,
3. **Konanie vo vlastnom mene**- každý podnikateľský subjekt má svoje obchodné meno, pod ktorým vykonáva podnikateľskú činnosť a ktoré ho reprezentuje,
4. **Vlastná zodpovednosť**- podnikateľ sám nesie absolútnu zodpovednosť za svoju činnosť a dodržiavanie stanovených právnych predpisov v súlade so zákonom,
5. **Dosiahnutie zisku**- zisk predstavuje hlavný motív podnikania každého ekonomického subjektu.

**Subjektom podnikania**, teda podnikateľom, vykonávajúcim podnikateľskú činnosť môže byť fyzická alebo právnická osoba. Obchodný zákonník vymedzuje 4 druhy subjektov podnikania podľa ich typu oprávnenia, a to:

- osobu zapísanú v obchodnom registri;
- osobu, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia;
- osobu, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov;
- fyzickú osobu, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.<sup>2</sup>

Ekonomicky a právne samostatná podnikateľská jednotka sa označuje pojmom **podnik**. Podľa Obchodného zákonníka sa podnikom rozumie: „...súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania.“<sup>3</sup>

Podnikatelia sú povinní viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku podľa Zákona o účtovníctve a opatrení Ministerstva financií SR. Podnikatelia, ktorí sú zapísaní v obchodnom registri účtujú v sústave podvojného účtovníctva. Do obchodného registra sa zapisujú povinne obchodné spoločnosti, družstvá a štátne podniky. Na vlastnú žiadosť alebo ak tak určí osobitný predpis, sa zapisujú taktiež aj fyzické osoby, ktoré sú podnikateľmi a ďalšie spoločnosti a ich zložky, ktorým to ustanovuje Obchodný zákonník. Podnikatelia, fyzické osoby, ktorí nie sú zapísaní v obchodnom registri účtujú v sústave jednoduchého účtovníctva, no ak sa tak rozhodnú môžu účtovať v sústave podvojného účtovníctva. (Šlosárová, 2016)

---

<sup>2</sup> Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník § 2 ods. 2

<sup>3</sup> Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník §5

**Účtovná jednotka** je každý subjekt, ktorý je v zmysle Zákona o účtovníctve a Obchodného zákonníka povinný viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku. V podmienkach Slovenskej republiky sú účtovnými jednotkami:

1. všetky právnické osoby, ktoré majú sídlo na území Slovenskej republiky,
2. zahraničné osoby (právnické aj fyzické), ak na území Slovenskej republiky podnikajú alebo vykonávajú inú činnosť podľa osobitných predpisov,
3. fyzické osoby, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov.<sup>4</sup>

## 1.2 Vstup do podnikania

Rozhodnutie podnikat' prichádza od podnikateľa po zvážení možných rizík i dôkladnom preskúmaní trhu, s cieľom vyhľadať nové príležitosti a začleniť sa do konkurenčného prostredia. Ak sa budúci podnikateľ rozhodne podnikat', mal by mať samozrejme základnú predstavu o danej oblasti, pre ktorú sa rozhodol a ktorá bude tvoriť predmet jeho podnikania, taktiež aj o spôsobe a forme podnikania a zmysle jeho ekonomickej činnosti. Podnikateľské subjekty sú vystavené neustálemu riziku. Riziko môže na jednej strane motivovať a prinášať nádej na dosiahnutie úspechov, ale na druhej strane tiež prináša nebezpečenstvo zlyhania a možnej straty. (Majtán, 2014)

Každé rozhodnutie na vstup do podnikania sa prvotne začína nápadom. Založenie nového podniku je spojené s radom činností a rozhodnutí, ktorých realizácia je predpokladom dlhodobého rozvoja podniku a dosahovania prosperity v budúcom podnikaní. Medzi tie najdôležitejšie patrí:

1. Zostavenie podnikateľského plánu
2. Zostavenie zakladateľského rozpočtu
3. Umiestnenie podniku
4. Výber právnej formy podnikania

### 1.2.1 Zostavenie podnikateľského plánu

Podnikateľský plán alebo podnikateľský zámer je dôležitou súčasťou rozhodovacieho procesu podnikateľských subjektov. Plní 3 základné úlohy: **odráža**

---

<sup>4</sup> Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve § 1 ods. 1 a 2

**stanovené ciele, vyjadruje reálne predstavy o budúcom vývoji podniku a odráža kvalitu riadenia podniku.** Je tiež základom pre prípravu a realizáciu podnikateľskej aktivity a rozhodnutí o voľbe, cieľoch a zámeroch podnikania. Predstavuje zjednodušenú stratégiu podniku, zdôvodňuje potrebu jeho založenia a vyjadruje aj očakávané dôsledky pre podnik a jeho okolie. Aby podnikateľský zámer splnil svoju úlohu musí obsahovať niekoľko základných prvkov. (Majtán, 2014)

Na úvod je potrebné zdôvodnenie zámeru založenia podniku a jeho stručná charakteristika, pričom treba zvážiť všetky faktory, ktoré môžu mať pozitívny alebo negatívny vplyv. Následne sa stanovia hlavné ciele podnikania a tiež doplnkové ciele a termíny na ich dosiahnutie. V ziskovo orientovanom trhovom hospodárstve je základným cieľom maximalizácia zisku a trhovej hodnoty podniku, od čoho sa stanovené hlavné ciele odvíjajú. Dôležitý je taktiež rozbor podmienok na trhu najmä z hľadiska konkurencie, možností získavania zdrojov na podnikanie, zákazníkov a spôsobu predaja výrobkov a služieb. Pre správne fungovanie podniku treba vytvoriť efektívnu organizačnú štruktúru na zabezpečenie rozhodovacích a prevádzkových procesov. Nevyhnutnou súčasťou podnikateľského plánu je aj analýza predpokladaných výnosov a nákladov, vrátane odvodov a daní, a tiež analýza získavania zdrojov krytia majetku. Tie sú súčasťou zakladateľského rozpočtu. Na záver treba dbať aj na právne zabezpečenie a vypracovanie výsledných odporúčaní, časového harmonogramu a očakávaného efektu podnikateľskej aktivity. (Majdúchová, 2014)

### *1.2.2 Zostavenie zakladateľského rozpočtu*

Zostavovanie zakladateľského rozpočtu je pre začínajúceho podnikateľa často prvou úlohou z oblasti riadenia a rozhodovania, ktorej musí čeliť. Zakladateľský rozpočet podrobne rozoberá finančné zabezpečenie podnikateľského plánu a tiež stanovuje potrebnú výšku kapitálu pre novozakladaný podnik. (Majtán, 2014)

Pozostáva z troch základných častí: **rozpočet potrebného dlhodobého a obežného majetku**, ktorý zodpovedá predpokladanej štruktúre majetku, **rozpočet vlastných a cudzích zdrojov krytia majetku** a **rozpočet nákladov a výnosov**. Základným ukazovateľom, ktorým hodnotíme každú podnikateľskú aktivitu, teda aj založenie vlastného podniku je výnosnosť vlastného kapitálu. Mala by byť aspoň taká, akú môžeme dosiahnuť investovaním do iných, rovnako rizikových zámerov, prípadne vyššia ako by sa

dosiahla v peňažnom ústave, pri najvýhodnejšom možnom termínovanom uložení peňazí. V prípade zakladania podniku pomocou cudzieho kapitálu, treba vypočítať aj výnosnosť celkového kapitálu.

### *1.2.3 Lokalizácia podniku*

Osobitne dôležitou otázkou, ktorú treba pri zakladaní nového podniku vyriešiť je jeho lokalizácia. Lokalizácia podniku predstavuje určité geografické miesto, na ktoré majú byť umiestnené výrobné faktory podniku s cieľom realizácie materiálnych statkov alebo poskytovania služieb. Je to teda **miesto, kde je najvýhodnejšie uskutočňovať podnikateľskú aktivitu**. (Majtán, 2014) Pri zakladaní podniku sa rozhodovanie vykonáva v podmienkach neistoty, kde má podnikateľ málo informácií a finančných prostriedkov na ich získanie. Zakladateľ teda najčastejšie zvažuje len jednu alebo dve varianty lokalizácie, ktoré sa väčšinou nachádzajú v blízkosti miesta jeho bydliska.

Na voľbu lokality vplývajú interné a externé faktory. Medzi interné patria najmä nedostatok finančných prostriedkov pre voľbu lokalizácie, personálne obmedzenia alebo historická naviazanosť podniku na určité miesto. Externé faktory vyplývajú hlavne z právneho systému. Lokalizácia podnikov, hlavne výrobných, je určovaná ich snahou dosiahnuť minimálne výrobné aj dopravné náklady. Vplyv na umiestnenie novozakladaného podniku má tiež snaha získať určitú konkurenčnú výhodu.

### *1.2.4 Výber právnej formy podnikania*

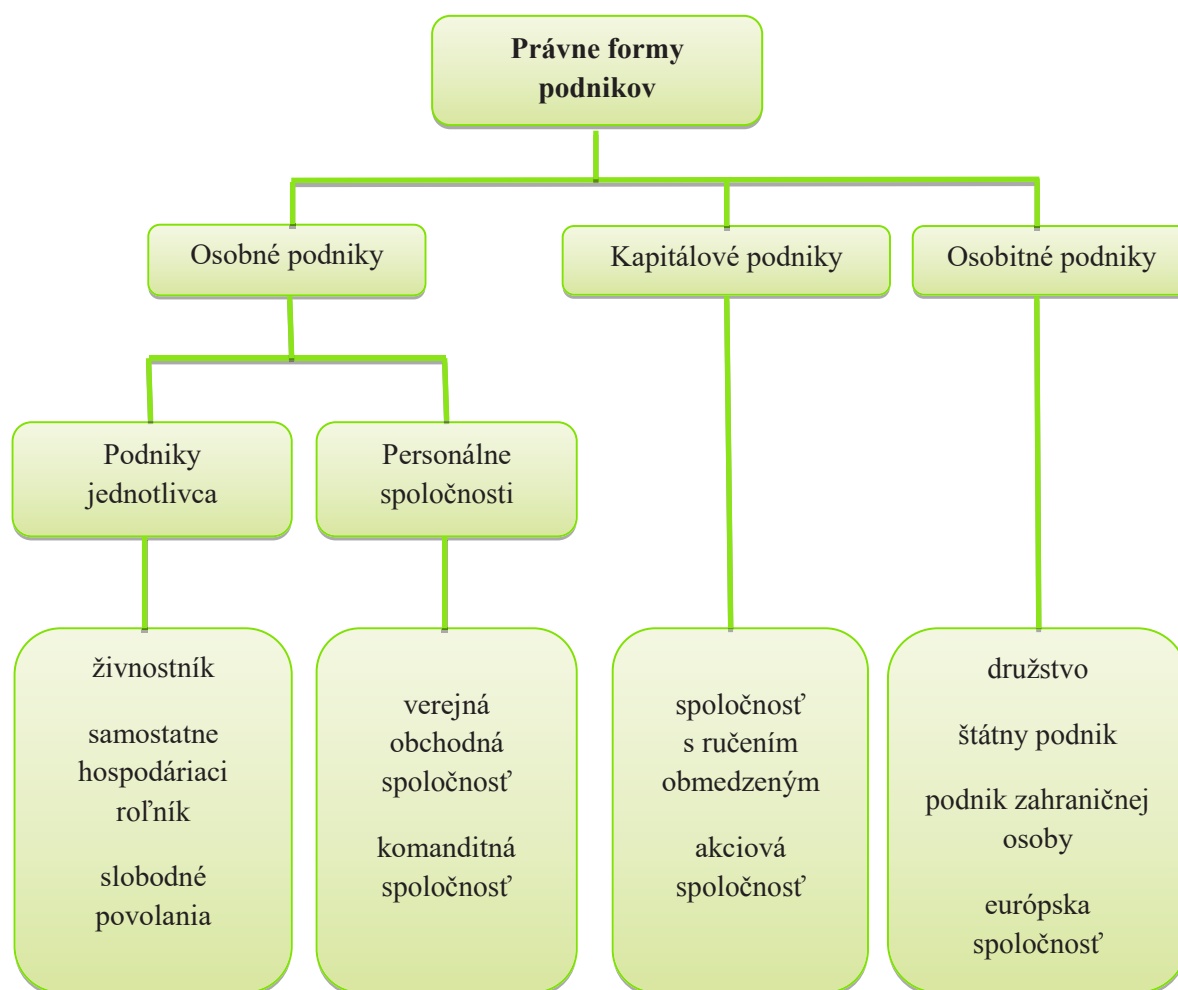
Právna forma podnikania predstavuje spôsob, ktorým legislatíva upravuje formálne postavenie podnikateľa. Výber právnej formy je dôležitý najmä pri pohľade do budúcnosti, kedy sa môžu vyskytnúť situácie, ktoré ovplyvňuje práve zvolený druh právnej formy podniku, ako napríklad spôsob ručenia za záväzky spoločnosti alebo nezhody medzi spoločníkmi pri jej riadení. Podľa legislatívy platnej v Slovenskej republike možno právne formy rozdeliť na tri základné skupiny:

1. **Osobné podniky**, kde je osobná a nezastupiteľná účasť vlastníka na riadení podniku a patria sem podniky fyzickej osoby a personálne spoločnosti,
2. **Kapitálové podniky**, v ktorých je podmienkou vložený a splatený kapitálový vklad do spoločnosti a vlastníci sa nemusia podieľať na podnikaní a riadení

priamo, to znamená, že výkon podnikateľskej činnosti môže byť prenesený na tretiu osobu,

3. **Osobitné druhy podnikov**, sú skupina podnikov, ktorá svojimi vlastnosťami nezapadá ani do jednej z predošlých skupín. (Majtán, 2014)

*Schéma č.1: Právne formy podnikov.*



Zdroj: Majtán, 2014

### 1.3 Podnik jednotlivca- fyzickej osoby

Podnik jednotlivca je typický tým, že má iba **jediného vlastníka**, a to fyzickú osobu, ktorá sa osobne zúčastňuje na podnikaní. V tomto type podnikov nedochádza k deleniu zisku medzi spoločníkmi, ani nie je potrebné vkladať vklady do základného imania. Podniky fyzickej osoby sa u nás vyskytujú vo forme **živnostníkov, slobodných povolání a samostatne hospodáriacich roľníkov**. Podnik živnostníka je upravený zákonom č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov.

Podľa zákona pojem živnosť predstavuje: „...sústavnú činnosť, prevádzkovanú samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených týmto zákonom.“<sup>5</sup> Živnostenský zákon tiež upravuje všeobecné podmienky získania živnosti v §6, medzi ktoré patrí: dosiahnutie veku 18 rokov, spôsobilosť na právne úkony a bezúhonnosť. Ďalej zákon predpisuje aj osobitné podmienky získania živnosti, ktoré sú dané odbornou spôsobilosťou v závislosti od druhu živnosti (remeselné, viazané, voľné), pričom sú pre každý druh živnosti špecifikované osobitne a vymedzené v 2. časti zákona.

Keďže podnikateľ je jediným vlastníkom živnosti, nesie za svoju podnikateľskú činnosť plnú zodpovednosť a za záväzky voči tretím osobám **ručí neobmedzene**, teda celým majetkom živnosti, ako aj svojím osobným majetkom. Pre vznik podniku jednotlivca Živnostenský zákon nepredpisuje povinnosť skladať základné imanie ani vytvárať štatutárne, či kontrolné orgány. Zisk po zdanení zostáva celý k dispozícii podnikateľovi a nie je povinný z neho tvoriť rezervný fond. Podnik jednotlivca zdaňuje svoj zisk podľa §6 zákona o dani z príjmu č. 595/2003 Z.z. Výhodou je tiež jednoduchá organizačná štruktúra, sloboda v rozhodovaní a priamy kontakt so zákazníkmi. Svoje potreby financuje väčšinou samofinancovaním, ale môže použiť aj cudzie zdroje, napríklad prizvaním tichého spoločníka. Možnosti získania bankových úverov sú pre podnik jednotlivca obmedzené, nakoľko banky uprednostňujú radšej veľké podniky s väčším majetkom. (Majdúchová, 2014) Fyzická osoba prevádzkuje živnosť na základe **osvedčenia o živnostenskom oprávnení**, ktoré je preukazom splnenia podmienok na získanie živnosti. Oprávnenie prevádzkovať živnosť vzniká dňom ohlásenia živnosti na miestne príslušný živnostenský úrad, ak sú splnené všeobecné a osobitné podmienky na získanie živnosti.

Do skupiny podnikateľov, ktorí podnikajú na základe oprávnenia, povolenia alebo osvedčenia patria aj samostatne hospodáriaci roľníci, ktorí podnikajú na základe zákona č. 105/1991 Zb. o súkromnom podnikaní v znení zákona č. 219/1991 Zb. Zapisujú sa do evidencie na základe ohlásenia a príslušný orgán vydá o zápise do evidencie osvedčenie. (Baštincová, 2016)

Pri výkone slobodných povolání, fyzické osoby podnikajú na základe osobitných predpisov, teda každé slobodné povolanie upravuje osobitný zákon alebo sú upravované a regulované profesijnými komorami. Tieto organizácie a komory výrazne vplývajú na ich

---

<sup>5</sup> Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní §2

existenciu. Charakteristickými znakmi slobodných povolání sú, že poskytujú služby osobne, nezávisle a na vlastnú zodpovednosť. Jedná sa najmä o medicínske, kultúrne, právne, ekonomické a technicko-prírodné služby. Tieto fyzické osoby musia byť zapísané v registri alebo v zozname, ktorý vedie buď príslušná komora alebo Národná banka Slovenska, prípadne ministerstvá, či iné orgány štátnej správy. Vykonávať slobodné povolania môžu fyzické osoby až po splnení všeobecných a osobitných podmienok. (Baštincová, 2016)

Povinnosťou podnikateľa po získaní oprávnenia, rozhodnutia alebo iného osvedčenia na podnikanie, inú samostatne zárobkovú činnosť alebo prenájom je:

- registrácia u správcoch jednotlivých daní
- registrácia v Sociálnej poisťovni
- registrácia v Zdravotnej poisťovni
- rozhodnutie o spôsobe preukazovania výdavkov vo vzťahu k zdaniteľným príjmom, pričom sa môže rozhodnúť pre vedenie sústavy podvojného alebo jednoduchého účtovníctva, vedenie daňovej evidencie alebo uplatnenie paušálnych výdavkov stanovených percentom zo zdaniteľných príjmov. (Baštincová, 2016)

## 1.4 Obchodné spoločnosti

Obchodné spoločnosti sú právnické osoby založené za účelom podnikania. Na založení a podnikaní sa môžu zúčastňovať fyzické i právnické osoby. Patria k nim:

1. **Personálne spoločnosti** sú charakteristické bezprostrednou účasťou spoločníkov na podnikaní. Zákon stanovuje minimálny počet 2 spoločníkov na založenie personálnej spoločnosti. Spoločník ručí za záväzky nielen svojím vkladom ale aj osobným majetkom, pričom spoločníci sú nositeľmi práv a povinností. Nevytvárajú sa osobitné orgány riadenia, všetci spoločníci sú zároveň aj členmi orgánov a konajú v mene spoločnosti. Zákon nestanovuje minimálny vklad (okrem komanditistov) ani povinnosť tvoriť základné imanie. Patria sem verejná obchodná spoločnosť a komanditná spoločnosť.
2. **Kapitálové spoločnosti** sú charakteristické kapitálovou účasťou spoločníkov, pričom vklady sú odosobnené a vystúpenie niektorého spoločníka neznamena ohrozenie existencie spoločnosti. Nevyžaduje sa u spoločníkov osobná účasť na

riadení, vytvárajú sa osobitné orgány, ktoré ich zastupujú voči tretím osobám a ich členmi sa môžu stať aj tretie osoby. Je zákonom ustanovená minimálna výška základného imania a taktiež aj minimálna hodnota vkladov spoločníkov. Spoločníci ručia za záväzky do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri a spoločnosť celým svojím majetkom. Patria sem spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť. (Majtán, 2014)

Podnikanie formou obchodných spoločností upravujú rozličné **právne normy**. Založením, vznikom a všetkými povinnosťami plynúcimi počas existencie obchodných spoločností, rovnako aj zmenou právnej formy alebo zánikom sa zaoberá zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov. Obchodný zákonník predstavuje základnú právnu normu, upravujúcu existenciu obchodných spoločností z hľadiska všeobecného práva. Podmienky podnikania upravuje tiež zákon č. 455/1991 Zb. Živnostenský zákon v znení neskorších predpisov. Počas svojej existencie odo dňa vzniku až po deň zániku musí každá spoločnosť viesť účtovníctvo, čo je upravené v zákone č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a tiež sa stáva daňovníkom podľa zákona č. 595/2003 Z.z. o dani príjmov v znení neskorších predpisov. (Máziková, 2010)

#### *1.4.1 Verejná obchodná spoločnosť (v.o.s.)*

Verejná obchodná spoločnosť patrí k právnickým osobám a vzniká zápisom do obchodného registra. Je to **osobná spoločnosť**, v ktorej aspoň dve osoby (fyzická či právnická) podnikajú pod spoločným obchodným menom a **ručia za záväzky spoločnosti spoločne a nerozdielne celým svojím majetkom**. Môže byť založená výhradne len na podnikateľské účely, a využíva sa najmä v malom súkromnom podnikaní, kedy je riziko spojené s neobmedzeným ručením relatívne malé a kontrolovateľné.

Táto spoločnosť sa zakladá spoločenskou zmluvou. Zákon nepredpisuje povinnosť splatiť pri zápise do obchodného registra minimálnu výšku základného imania. Výšku peňažných aj nepeňažných vkladov do spoločnosti určuje spoločenská zmluva. Na jej platnosť je potrebný úradne overený podpis všetkých spoločníkov. Obchodný zákonník presne vymedzuje skutočnosti, ktoré musí tento právny dokument obsahovať, avšak pre úspešné fungovanie spoločnosti je dôležité, aby okrem zákonom stanovených náležitostí v nej spoločníci vo vlastnom záujme vyriešili aj ďalšie podstatné skutočnosti. (Majtán, 2014)

V prvom rade je dôležité uviesť, že zisk sa ako celok nezdaňuje a v prípade, že sa spoločníci v spoločenskej zmluve nedohodnú na spôsobe jeho delenia, musia sa riadiť Obchodným zákonníkom, podľa ktorého sa zisk medzi spoločníkov delí rovným dielom. Avšak vzhľadom na to, že nie všetci spoločníci vložili do spoločnosti vklady v rovnakej výške a tiež majú rozličnú výšku ich osobného majetku, ktorým ručia za záväzky spoločnosti, najrozumnejším riešením je spôsob delenia zisku dohodnúť v spoločenskej zmluve, či už podľa výšky splatených vkladov alebo podľa váhy ručenia voči tretím osobám, kde sa do úvahy berie výška vkladu a taktiež aj výška osobného majetku spoločníka. Obdobne to platí i v prípade delenia straty. Vzhľadom na možný veľký počet spoločníkov, môže dochádzať ku konfliktom pri obchodnom vedení spoločnosti. V spoločenskej zmluve by si mali tiež určiť aj váhu hlasu každého jednotlivca, podľa zvoleného kľúča, inak má podľa zákona každý zo spoločníkov jeden hlas. Vklady do spoločnosti sa stávajú jej majetkom a spoločníci sú povinní ich splatiť v dohodnutej výške a lehote, ktorá je určená spoločenskou zmluvou. Taktiež by si mali zmluvne dohodnúť podmienky vystúpenia zo spoločnosti a vyrovnania v prípade zrušenia alebo likvidácie.

K hlavným **výhodám** tejto právnej formy spoločnosti môžeme zaradiť nižšiu kapitálovú náročnosť jej vzniku, nakoľko nie je zákonom stanovená výška základného imania ani vkladov spoločníkov. Ďalšími pozitívami je tiež osobná zainteresovanosť spoločníkov na riadení, jednoduchá organizačná štruktúra a nižšie daňové zaťaženie, keďže spoločníkmi sú väčšinou fyzické osoby. **Nevýhodou** je samozrejme neobmedzené ručenie spoločníkov za záväzky spoločnosti, tiež je tam menšia možnosť získať cudzie zdroje od bánk a veľký počet spoločníkov môže vyústiť do konfliktov, pričom vystúpenie spoločníka môže za určitých okolností znamenať aj zánik spoločnosti. (Majdúchová, 2014)

#### *1.4.2 Komanditná spoločnosť (k.s.)*

Komanditná spoločnosť je právnickou osobou, založenou za účelom podnikania, ktorá má **znaky osobnej i kapitálovej spoločnosti**. Je to spoločnosť s dvomi typmi spoločníkov, v ktorej minimálne jeden spoločník ručí za záväzky spoločnosti do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri (**komanditista**) a minimálne jeden spoločník ručí za záväzky spoločnosti neobmedzene celým svojím majetkom (**komplementár**). Ak nie je v zákone určené inak, použijú sa na postavenie komplementárov primerane ustanovenia zo zákona o v.o.s. a na postavenie komanditistov ustanovenia o spoločnosti s ručením obmedzeným. (Majtán, 2014)

Komanditisti sú povinní vložiť do spoločnosti vklad v zákonne stanovenej výške najmenej **250 eur** a splatiť ho v lehote určenej spoločenskou zmluvou. Avšak zákon neurčuje minimálnu výšku základného imania, ani výšku vkladov komplementárov. Tieto skutočnosti by si mali spoločníci dohodnúť v spoločenskej zmluve. Zároveň sa odporúča zmluvne si vymedziť aj spôsob delenia zisku, prípadne straty a určenie vyrovnávacieho podielu a podielu na likvidačnom zostatku, ktorý by vyhovoval všetkým spoločníkom. Rovnako ako pri v.o.s. sa zisk ako celok nezdaňuje a zo zákona sa delí medzi skupinu komplementárov a skupinu komanditistov rovným dielom, pričom vo vnútri skupiny komplementárov sa tiež delí rovným dielom a vo vnútri skupiny komanditistov sa delí podľa výšky ich splatených kapitálových vkladov.

Štatutárnym orgánom komanditnej spoločnosti sú všetci komplementári, ktorí sú oprávnení na obchodné vedenie spoločnosti. V ostatných záležitostiach rozhodujú spolu s komanditistami väčšinou hlasov, pričom každý spoločník má jeden hlas, ak spoločenská zmluva neurčuje inak.

**Výhodou** tejto spoločnosti je hlavne spojenie prvkov kapitálovej a osobnej spoločnosti, čo spoločníkom umožňuje výber spôsobu ručenia a podieľania sa na riadení, taktiež lepšia úverová spôsobilosť a to, že nie je zákonom určená výška základného imania ani vkladov okrem vkladov od komanditistov. **Negatívom** môže byť zložitité delenie zisku, neobmedzené ručenie komplementárov a tiež môžu nastať konflikty pri del'be právomocí jednotlivých skupín a spoločníkov. (Majdúchová, 2014)

#### *1.4.3 Spoločnosť s ručením obmedzeným (s.r.o.)*

Spoločnosť s ručením obmedzeným je právnická osoba, ktorá je súčasne najčastejšie vyskytujúcou sa formou súkromného podnikania na Slovensku. Zaraďuje sa medzi **kapitálové spoločnosti**, a jej základné imanie tvoria vopred určené vklady spoločníkov. Môže mať jedného zakladateľa, najviac však 50 spoločníkov. Spoločnosť ručí za záväzky celým svojím majetkom, spoločníci do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri. V závislosti od počtu zakladateľov možno s.r.o. založiť zakladateľskou listinou, ak je zakladateľ jeden, alebo spoločenskou zmluvou, ak je ich viac. Minimálna výška základného imania s.r.o. je **5000 eur**. Každý zo zakladateľov musí vložiť peňažný alebo nepeňažný vklad vo výške minimálne **750 eur**. (Majtán, 2014)

V prípade, že s.r.o. chce vykonávať podnikateľskú činnosť, ktorá je živnosťou, musí požiadať okresný úrad o vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení, pričom štatutárny orgán s.r.o., musí spĺňať všeobecné podmienky a jej zodpovedný zástupca musí spĺňať osobitné podmienky prevádzkovania živnosti. Živnostenské oprávnenie vzniká až zápisom do obchodného registra. Návrh na zápis do obchodného registra sa musí podať do 90 dní od založenia s.r.o., alebo od doručenia listiny, ktorou sa preukazuje živnostenské alebo iné oprávnenie. (Majtán, 2014)

Zisk sa v s.r.o. ako celok zdaňuje daňou z príjmov právnických osôb a z časti zisku po odvedení dane sa tvorí zákonný rezervný fond. **Rezervný fond** môže spoločnosť tvoriť **už pri založení**, inak je ho povinná vytvoriť z čistého zisku za rok, v ktorom sa zisk po prvý krát vytvorí, a tiež ho každoročne dopĺňať najmenej vo výške **5% z čistého zisku**. Fond sa tvorí do výšky minimálne **10% základného imania**. Časť zisku, ktorá je určená pre spoločníkov sa následne rozdelí podľa ich splatených kapitálových vkladov, ak spoločenská zmluva neustanovuje inak.

Najvyšším orgánom s.r.o. je valné zhromaždenie spoločníkov. Zvoláva sa najmenej raz za rok a do jeho pôsobnosti patrí napríklad schvaľovanie konaní zakladateľov pred vznikom spoločnosti, ročnej účtovnej závierky, rozdelenia zisku a úhrady strát, vymenovanie, odvolanie a odmeňovanie konateľov a dozornej rady a ďalšie. Štatutárnym orgánom je jeden alebo viac konateľov, z ktorých je každý oprávnený konať samostatne ak spoločenská zmluva neurčuje inak a môže ním byť iba fyzická osoba. Sú povinní zabezpečiť riadne vedenie evidencie, viesť zoznam spoločníkov a informovať ich o záležitostiach spoločnosti. Kontrolným orgánom je dozorná rada, ktorá sa zriaďuje vtedy, keď tak určí spoločenská zmluva. Musí mať najmenej troch členov, avšak členom nemôže byť konateľ spoločnosti. Dozorná rada dohliada na činnosť konateľov, nahliada do obchodných a účtovných kníh, kontroluje údaje, preskúmava ročnú účtovnú závierku a podáva správy valnému zhromaždeniu. (Majtán, 2014)

Tento typ spoločnosti je veľmi rozšírený najmä kvôli obmedzenému ručeniu za záväzky spoločnosti a možnosti založenia len jednou osobou. **Výhodou** je aj relatívne nízka zákonom stanovená výška základného imania a vkladov spoločníkov, pričom nie je nutná osobná účasť spoločníkov na riadení spoločnosti. **Nevýhodami** môže byť najmä pri menších spoločnostiach ich znížená úverová schopnosť a tiež povinnosť tvoriť rezervný fond a obmedzené možnosti jeho použitia. (Majdúchová, 2014)

#### 1.4.4 Akciová spoločnosť (a.s.)

Akciová spoločnosť patrí rovnako ku **kapitálovým spoločnostiam**, pričom jej základné imanie tvoria akcie s určitou menovitou hodnotou. Za svoje záväzky ručí celým svojím majetkom, avšak akcionári za záväzky neručia. Existujú dva typy akciovej spoločnosti, a to **verejná** a **súkromná**. Verejná akciová spoločnosť je spoločnosť, ktorej akcie boli vydané na základe verejnej výzvy na upisovanie akcií alebo boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu cenných papierov (na burze), pričom musí mať účtovnú závierku overenú audítorom, na rozdiel od súkromnej akciovej spoločnosti.

Akcionári majú predkupné právo a právo na informácie. Tiež majú právo na podiel na zisku (dividendu), likvidačnom zostatku imaní a na účasť na riadení akciovej spoločnosti. Ich povinnosťou je splatiť v stanovenej lehote celú menovitú hodnotu akcie a ručiť za záväzky a.s. do výšky svojho podielu na základnom imaní. Akcie môžu mať rôznu menovitú hodnotu a možno ich deliť podľa práv a povinností s nimi spojených na kmeňové a prioritné, podľa prevoditeľnosti na akcie na meno alebo na doručiteľa a podľa podoby na zaknihované a listinné akcie. Minimálna výška základného imania v akciovej spoločnosti, ktoré tvorí súčet menovitých hodnôt všetkých akcií je **25 000 eur**. (Majdúchová, 2014)

Spôsoby založenia akciovej spoločnosti upravujú §162-172 Obchodného zákonníka. Spoločnosť môže založiť jeden zakladateľ, ak je právnickou osobou, vtedy sa zakladá zakladateľskou listinou, inak dvaja alebo viacerí zakladatelia, kedy sa zakladá zakladateľskou zmluvou. Zakladateľskú listinu alebo zmluvu je nutné vyhotoviť formou notárskej zápisnice.

Akciová spoločnosť môže vzniknúť **s výzvou alebo bez výzvy na upísanie akcií**. V prípade, že sa akcionári dohodnú na verejnej výzve na upisovanie akcií, akciová spoločnosť je tým pádom verejnou akciovou spoločnosťou, kde sa upisovanie akcií musí riadiť aj zákonom č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách. Upisovatelia akcií sú povinní splatiť minimálne 10% menovitej hodnoty upísaných akcií v čase a na účet v banke, ktoré sú určené zakladateľovi a sú ďalej povinní splatiť aspoň 30% menovitej hodnoty akcií, ktoré sa majú splatiť peňažnými vkladmi, najneskôr do začatia ustanovujúceho valného zhromaždenia. Na základe výzvy pre upisovanie akcií nemožno upisovať akcie nepeňažnými vkladmi. (Majtán, 2014)

Keď sa zakladatelia rozhodnú, že oni sami splatia v určitom pomere celú výšku základného imania a nebudú upisovať akcie na základe verejnej výzvy, tak ide o súkromnú akciovú spoločnosť. V tomto prípade sa nevyžaduje konanie ustanovujúceho valného zhromaždenia. Pred vznikom spoločnosti musí byť upísaná celá hodnota základného imania a splatených najmenej 30% peňažných vkladov.

Odo dňa založenia akciovej spoločnosti, teda spísania notárskej zápisnice o založení, musia zakladatelia do 90 dní zapísať spoločnosť do obchodného registra. Zápisom do obchodného registra vzniká akciová spoločnosť. Návrh na zápis do obchodného registra podáva predstavenstvo a podpisujú ho všetci jeho členovia. Po zápise vystaví nová akciová spoločnosť upisovateľom dočasný list, ktorý predstavuje cenný papier na meno a sú s ním spojené práva akcionára. Po splatení celej menovitej hodnoty akcií sa dočasný list vymení za akcie. (Majtán, 2014)

Vrcholovým orgánom a.s. je valné zhromaždenie akcionárov, ktoré sa koná raz za rok a zvoláva ho predstavenstvo, pokiaľ zákon neustanovuje inak. Štatutárnym orgánom je predstavenstvo, ktoré riadi činnosť spoločnosti koná v jej mene a zabezpečuje riadne vedenie účtovníctva. Má najmenej troch členov a volí si svojho predsedu, pričom jeho členom môže byť len fyzická osoba. Kontrolným orgánom je dozorná rada, ktorá dohliada na činnosť predstavenstva a uskutočňovanie podnikateľskej činnosti.

Okrem základného imania musí spoločnosť pri svojom vzniku vytvoriť aj **rezervný fond** minimálne vo výške **10% základného imania**, ktorý každoročne dopĺňa o sumu v hodnote minimálne **10% z čistého zisku**, až kým nedosiahne výšku minimálne **20% základného imania**. Zisk sa ako celok zdaňuje daňou z príjmov právnických osôb.

K hlavným **výhodám** tejto formy kapitálovej spoločnosti patrí najmä možnosť získať značné množstvo prostriedkov na investovanie a tiež ľahší prístup k úverom a profesionálne vedenie spoločnosti, pričom oddelenie vlastníkov od manažmentu je tu výraznejšie. **Nevýhodou** je najmä kapitálová a administratívna náročnosť vzniku tejto spoločnosti, menšia pružnosť v rozhodovaní, s čím súvisí aj nebezpečenstvo vzniku konfliktov. (Majdúchová, 2014)

## 1.5 Družstvo

Družstvo je spoločenstvo neuzavretého počtu osôb založené za účelom podnikania alebo zaistovania hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov. Je právnickou osobou, ktorá za svoje záväzky ručí celým svojím majetkom, pričom členovia neručia za záväzky družstva. Musí mať aspoň **5 členov**, čo neplatí, ak sú členmi aspoň **2 právnické osoby**. Základné imanie tvorí súhrn členských vkladov, na ktorých splatenie sa zaviazali členovia družstva a jeho výška musí byť minimálne **1 250 eur**. Podmienkou vzniku členstva je splatenie členského vkladu určeného stanovami. (Majtán, 2014)

Na založenie družstva sa vyžaduje konanie ustanovujúcej členskej schôdze, ktorá určuje zapisované základné imanie, schvaľuje stanovy a volí predstavenstvo a kontrolnú komisiu. Na základe ustanovujúcej schôdze osvedčenej notárskou zápisnicou, záväzku zakladateľov vložiť členské vklady tvoriace základné imanie a splatiť ich do 15 dní sa vykonáva zápis do obchodného registra, ktorým družstvo vzniká. Pred podaním návrhu na zápis musí byť splatená aspoň polovica zapisovaného základného imania. (Majtán, 2014)

Zisk podlieha dani z príjmov právnických osôb. Pri založení je družstvo povinné tvoriť **nedeliteľný fond** vo výške minimálne **10% zapisovaného základného imania**. Fond sa každoročne dopĺňa najmenej o **10% z čistého zisku**, kým jeho hodnota nedosiahne **polovicu základného imania**, avšak stanovy môžu určiť aj vyššiu výšku nedeliteľného fondu.

Vrcholovým orgánom družstva je členská schôdza, ktorá sa schádza najmenej raz za rok. Štatutárnym orgánom je predstavenstvo, ktoré riadi činnosť družstva a kontrolným orgánom je kontrolná komisia, ktorá dozerá na činnosť družstva, zodpovedá sa členskej schôdzi a musí mať najmenej troch členov.

**Výhodami** družstva je hlavne uspokojovanie záujmov svojich členov, jeho jednoduchý vznik a zánik, pomerne nízka výška základného imania a tiež to, že členovia neručia za záväzky družstva. **Nevýhody** predstavujú povinnosť tvoriť nedeliteľný fond už pri založení a nedostatočná kapitálová sila, pretože členské vklady nie sú vysoké. (Majdúchová, 2014)

## 2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom bakalárskej práce je **podrobne analyzovať spôsob a možnosti začatia podnikania** v podmienkach Slovenskej republiky podľa platnej legislatívy, s kladením dôrazu na **spoločnosť s ručením obmedzeným**. Tento typ právnej formy je na Slovensku veľmi rozšírený a práve to dalo podnet na vypracovanie istej „príručky“ pre začínajúceho podnikateľa v logickej postupnosti krokov, ktoré treba na jej založenie a vznik vykonať.

Základným predpokladom pre dosiahnutie hlavného cieľa je získanie teoretických poznatkov či už z odbornej literatúry, aktuálne platnej legislatívy alebo internetových zdrojov a taktiež aj z vedomostí získaných počas štúdia. V prvej časti práce sú získané poznatky spracované a rozložené medzi jednotlivé druhy činností, ktoré treba pri zakladaní podniku vykonať. K nim možno zaradiť najmä zostavenie podnikateľského plánu, zakladateľského rozpočtu, ale tiež umiestnenie podniku zo strategického hľadiska. Avšak najdôležitejšou z nich je výber právnej formy podnikania, či už ide o podnik jednotlivca alebo jednu z foriem personálnej či kapitálovej spoločnosti a taktiež aj osobitnej spoločnosti, akou je napr. družstvo. Výber právnej formy má vplyv na podnikateľskú činnosť v budúcnosti. Každý typ podniku má rozdielne náležitosti a podmienky založenia a vzniku dané právnymi predpismi SR. V bakalárskej práci sa zaoberáme tiež vymedzením týchto odlišností a stanovením výhod a nevýhod každej právnej formy. Rozdiely medzi jednotlivými právnymi formami sú zobrazené v prehľadnej tabuľke v časti Výsledky práce a diskusia, prostredníctvom vymedzenia základných znakov každej z nich. Taktiež kladieme dôraz aj na súčasný vývoj a zmeny súvisiace so zakladaním vlastného podniku v podmienkach Slovenskej republiky.

Na základe vymedzenia prínosov, či prekážok každej právnej formy a tiež štatistík získaných zo Štatistického úradu SR o jej rozšírenosti a vývoji početnosti za posledné desaťročie, sme si zvolili právnú formu spoločnosť s ručením obmedzeným. Následne sa naša práca zameriava na prezentovanie detailného postupu založenia a vzniku vybranej právnej formy a najmä vytýčenie všetkých povinností, ktoré musí takáto novozakladaná spoločnosť dodržať. Dôležitým aspektom je tiež vymedzenie založenia a vzniku podniku z účtovného hľadiska, spôsobu účtovania, zostavovania otváraciej súvahy, otvorenia účtovných kníh a následné prezentovanie účtovania vybraných účtovných prípadov.

Pre dosiahnutie hlavného cieľa je potrebné vymedziť čiastkové ciele, tzn. postupnosť krokov, ktorými je možné daný hlavný cieľ naplniť. Medzi ne patrí:

- ❖ Na základe spracovaných teoretických poznatkov **definovať jednotlivé právne formy** podnikania prostredníctvom ich základných znakov, porovnanie odlišností a stanovenie výhod a nevýhod každej z nich.
- ❖ **Výber právnej formy** spoločnosť s ručením obmedzeným, vychádzajúc z jej rozšírenosti na základe štatistík, a tiež prínosov, ktoré prináša.
- ❖ Prezentácia detailného postupu od rozhodnutia o výbere právnej formy, cez **založenie** a činnosti s tým spojené, až po **vznik** spoločnosti a tiež vytýčenie povinností novovzniknutej spoločnosti s ručením obmedzeným.
- ❖ Vymedzenie založenia a vzniku s.r.o. z **účtovného hľadiska**, opis zostavenia otváraciej súvahy, otvorenia účtovných kníh a zaúčtovanie účtovných prípadov súvisiacich s ekonomickou činnosťou účtovnej jednotky.

Pri písaní bakalárskej práce sme využívali všeobecné metódy vedeckého poznávania, ako sú metóda analýzy a syntézy, metóda komparácie a metóda indukcie. Predpokladom **analýzy** je myšlienkové rozčleňovanie určitého zložitého celku na jednotlivé časti a ich skúmanie, s cieľom odhalenia ich podstaty. Túto metódu sme použili pri opise postupu zakladania spoločnosti v logickej postupnosti stanovených krokov, ktoré treba vykonať predtým, ako spoločnosť môže vzniknúť. **Metóda syntézy**, ktorá spája zistené čiastkové poznatky do jedného celku, bola použitá spracovaní všetkých získaných poznatkov o jednotlivých právnych formách, na vypracovanie celkového prehľadu formou tabuľky v časti Výsledky práce a diskusia, a následného výberu spoločnosti s ručením obmedzeným. S výberom tejto právnej formy sa tiež spája aj **metóda komparácie**, ktorá nám pomohla porovnať výhody a nevýhody každej z nich. Dôležitou metódou pri vypracovávaní našej práce je aj **metóda indukcie**, ktorá spája všetky získané poznatky zo štúdia odbornej literatúry a ďalších uvedených zdrojov a následne pomáha vyvodzovať všeobecné závery súvisiace s problematikou založenia a vzniku účtovnej jednotky.

### 3 Výsledky práce a diskusia

V predchádzajúcich podkapitolách sú vymedzené základné teoretické pojmy, činnosti súvisiace so začatím podnikania a tiež druhy právnych foriem podnikania v podmienkach Slovenskej republiky podľa platnej legislatívy a ich stručná charakteristika, s kladením dôrazu na povinnosti, ktoré musí splniť každý podnikateľ pri založení a vzniku účtovnej jednotky. Najdôležitejší krok podnikateľa pri zakladaní vlastného podniku je rozhodnutie o výbere právnej formy, ktoré ovplyvní najmä jeho budúce smerovanie a existenciu. Základným predpokladom výberu právnej formy pri rozhodovaní jednotlivcov podľa výhod a nevýhod každej z nich je identifikácia rozdielov a porovnanie odlišností, ktoré môžu byť buď prínosom a prostriedkom ľahšieho dosahovania zisku v budúcom podnikaní, alebo naopak prekážkou, či problémom zabraňujúcim efektívnemu fungovaniu podniku v budúcnosti. Základné znaky vybraných právnych foriem aktuálne sa vyskytujúcich na Slovensku znázorňuje nasledujúca tabuľka.

*Tabuľka č.1: Porovnanie jednotlivých právnych foriem podnikania.*

| <b>Základné znaky právnej formy</b> | <b>Živnosť</b>                                       | <b>V.o.s.</b>                         | <b>K.s.</b>                           | <b>S.r.o.</b>                        | <b>A.s.</b>                                                          | <b>Družstvo</b>                                                              |
|-------------------------------------|------------------------------------------------------|---------------------------------------|---------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Charakter</b>                    | Jediný podnikateľ - FO                               | Osobný podnik - Personálna spoločnosť | Osobný podnik - Personálna spoločnosť | Kapitálový podnik                    | Kapitálový podnik                                                    | Osobitný podnik                                                              |
| <b>Založenie</b>                    | Vydané osvedčenie o živnost. oprávnení               | Spoloč. zmluva                        | Spoloč. zmluva                        | Spoloč. zmluva alebo Zaklad. listina | Zaklad. zmluva alebo Zaklad. listina, osvedčené notárskou zápisnicou | Schválenie stanov na ustan. členskej schôdzy, osvedčené notárskou zápisnicou |
| <b>Vznik</b>                        | Deň ohlásenia živnosti a vydanie živnost. oprávnenia | Deň zápisu do OR                      | Deň zápisu do OR                      | Deň zápisu do OR                     | Deň zápisu do OR                                                     | Deň zápisu do OR                                                             |
| <b>Základné imanie</b>              | Nie je predpísané                                    | Nie je predpísané                     | Nie je predpísané                     | Aspoň 5 000 €                        | Aspoň 25 000 €                                                       | Aspoň 1 250 €                                                                |

|                              |                                  |                                          |                                                                           |                                                                                                                                           |                                                                                           |                                                                                                               |
|------------------------------|----------------------------------|------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Vklad spoločníka</b>      | Nie je predpísaný                | Nie je predpísaný                        | Komplem. nemajú predpísaný, Komand. majú 250 €                            | Aspoň 750 €                                                                                                                               | Nie je predpísaný                                                                         | Podľa prijatých stanov                                                                                        |
| <b>Počet spoločníkov</b>     | 1 FO živnostník                  | Minimálne dvaja                          | Minimálne jeden komplem. a jeden komand.                                  | 1 - 50                                                                                                                                    | 1 PO alebo 2 FO alebo PO + FO                                                             | 5 FO, to neplatí ak sú členmi aspoň 2 PO                                                                      |
| <b>Ručenie</b>               | Celým majetkom živnosti          | Celým majetkom všetkých spoloč.          | Komplem. celým majetkom, Komand. do výšky ich splatených kapitál. vkladov | Spoločnosť celým majetkom, spoločníci do výšky svojho nesplat. vkladu zapísaného v OR                                                     | Spoločnosť celým majetkom, spoločníci do výšky podielu na ZI                              | Družstvo celým majetkom, členovia do výšky splateného členského vkladu                                        |
| <b>Rozdelenie zisku</b>      | Nedeli sa, zostáva celý živnosť. | Rovným dielom alebo podľa spoloč. zmluvy | Rovným dielom, u komand.- podľa výšky splat. vkladov                      | Zdanený a upravený zisk podľa splatených kapitál. vkladov                                                                                 | Zdanený a upravený zisk podľa počtu akcií a výšky dividendy                               | Zdanený a upravený zisk podľa výšky členských vkladov                                                         |
| <b>Zákonný rezervný fond</b> | Nie je zákonná povinnosť tvorby  | Nie je zákonná povinnosť tvorby          | Nie je zákonná povinnosť tvorby                                           | Môže už pri založení, inak v roku, kedy prvýkrát dosiahla zisk min. 5% ZI, každoročne sa dopĺňa o min. 5% z čistého zisku do výšky 10% ZI | Musí pri vzniku min. 10% ZI, každoročne dopĺňa o min. 10% z čistého zisku do výšky 20% ZI | Pri založení tvorí nedeliteľný fond min. 10% ZI, každoročne dopĺňa o min. 10% z čistého zisku do výšky 50% ZI |

Zdroj: Vlastné spracovanie.

V súčasnosti, mnoho ľudí, ktorí sa rozhodnú začať podnikat' volí najmä medzi **spoločnosťou s ručením obmedzeným a živnosťou**. Tieto dve právne formy populárne

najmä u malých podnikateľov predstavujú asi najvýhodnejšie alternatívy v prípade založenia podniku jednou osobou s pomerne nízkym počiatočným kapitálovým zaťažením a nie príliš zložitým spôsobom založenia, čo sú hlavné dôvody ich obľúbenosti a častej voľby pri rozhodovaní o právnej forme novozakladaného podniku. Na základe údajov zo Štatistického úradu k 31.12.2017 možno pozorovať celkom **200 782** spoločností s ručením obmedzeným a **323 948** živností na území Slovenskej republiky za rok 2017 z celkového počtu **597 272** subjektov. Nasledujúca tabuľka znázorňuje vývoj počtu vybraných právnych foriem podnikov za roky 2015 – 2017, podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov (okrem subjektov s nezisteným počtom zamestnancov).

*Tabuľka č. 2: Ekonomické subjekty podľa vybraných právnych foriem a veľkostnej kategórie počtu zamestnancov k 31.12.2017.*

| Právna forma                     | Rok 2015                 |                            |                              | Spolu   |
|----------------------------------|--------------------------|----------------------------|------------------------------|---------|
|                                  | Počet zamestn.<br>0 - 49 | Počet zamestn.<br>50 - 249 | Počet zamestn.<br>250 a viac |         |
| Živnostníci                      | 186 218                  | 63                         | -                            | 316 460 |
| Spoločnosti s ručením obmedzeným | 97 529                   | 1 949                      | 336                          | 176 956 |
| Akciové spoločnosti              | 2 512                    | 572                        | 247                          | 5 340   |
| Ostatné obch. spoločnosti        | 393                      | 22                         | 4                            | 1 235   |
| Družstvá                         | 765                      | 147                        | 33                           | 1 323   |
| Spolu právne formy v SR          | 316 239                  | 4 266                      | 804                          | 546 122 |

| Právna forma                     | Rok 2016                 |                            |                              | Spolu   |
|----------------------------------|--------------------------|----------------------------|------------------------------|---------|
|                                  | Počet zamestn.<br>0 - 49 | Počet zamestn.<br>50 - 249 | Počet zamestn.<br>250 a viac |         |
| Živnostníci                      | 175 360                  | 57                         | -                            | 322 968 |
| Spoločnosti s ručením obmedzeným | 95 497                   | 1 885                      | 324                          | 193 300 |
| Akciové spoločnosti              | 2 453                    | 552                        | 236                          | 5 516   |
| Ostatné obch. spoločnosti        | 362                      | 22                         | 4                            | 1 288   |
| Družstvá                         | 755                      | 143                        | 33                           | 1 353   |
| Spolu právne formy v SR          | 304 468                  | 4 170                      | 789                          | 575 102 |

| Právna forma                           | Rok 2017                 |                            |                              |         |
|----------------------------------------|--------------------------|----------------------------|------------------------------|---------|
|                                        | Počet zamestn.<br>0 - 49 | Počet zamestn.<br>50 - 249 | Počet zamestn.<br>250 a viac | Spolu   |
| Živnostníci                            | 174 331                  | 55                         | 1                            | 323 948 |
| Spoločnosti<br>s ručením<br>obmedzeným | 104 504                  | 2 149                      | 373                          | 200 782 |
| Akciové<br>spoločnosti                 | 2 479                    | 545                        | 242                          | 5 387   |
| Ostatné obch.<br>spoločnosti           | 427                      | 22                         | 4                            | 1 317   |
| Družstvá                               | 773                      | 112                        | 22                           | 1 367   |
| Spolu právne<br>formy v SR             | 307 712                  | 4 450                      | 836                          | 597 272 |

*Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov zo Štatistického úradu.*

Od 1. januára 2017 sa vyskytla možnosť založenia nového typu právnej formy podniku, ktorou je **Jednoduchá spoločnosť na akcie (j.s.a.)**. Je to klasická obchodná spoločnosť, v ktorej sa kombinujú prvky akciovej spoločnosti a spoločnosti s ručením obmedzeným a má s nimi aj veľa spoločného. Avšak na rozdiel od týchto dvoch typov obchodných spoločností má v sebe zakomponované aj úplne nové možnosti. Medzi jej základné odlišnosti možno zaradiť hlavne minimálnu výšku základného imania – 1 euro, ktoré je podobne ako u akciovej spoločnosti vyjadrené súčtom menovitej hodnoty akcií a minimálny vklad jedného akcionára môže byť aj 1 cent. Môže ju založiť jedna alebo viac osôb, pričom môže ísť o právnické aj fyzické osoby a akcionári tu neručia za záväzky spoločnosti. Na podnikanie prostredníctvom j.s.a. je taktiež potrebné získať živnostenské oprávnenie podľa plánovaného predmetu jej činnosti. Nepochybne jednou z najväčších výhod tejto formy podnikania je možnosť si určiť, aké práva a povinnosti budú s jednotlivými akciami spájané. Všetky akcie musia byť zaknihované a evidované na meno a každý akcionár si musí vytvoriť vlastný účet u depozitára. Na rozdiel od iných foriem spoločností si môže j.s.a. v stanovách udať dôvody vlastného zrušenia, ktoré môžu byť akékoľvek. Túto formu spoločnosti je možné zmeniť na akciovú spoločnosť, avšak nie na s.r.o. (online [1])

Na základe spomínaných vlastností tejto novej formy podnikania, je jednoduchá spoločnosť na akcie vhodným riešením pre tých podnikateľov, ktorí plánujú podnikat' s investorom. Tu možno spomenúť najmä **start-upy**, kedy začínajúci podnikatelia s perspektívnym nápadom, môžu ľahšie získať prostriedky, ktoré by im banka ako

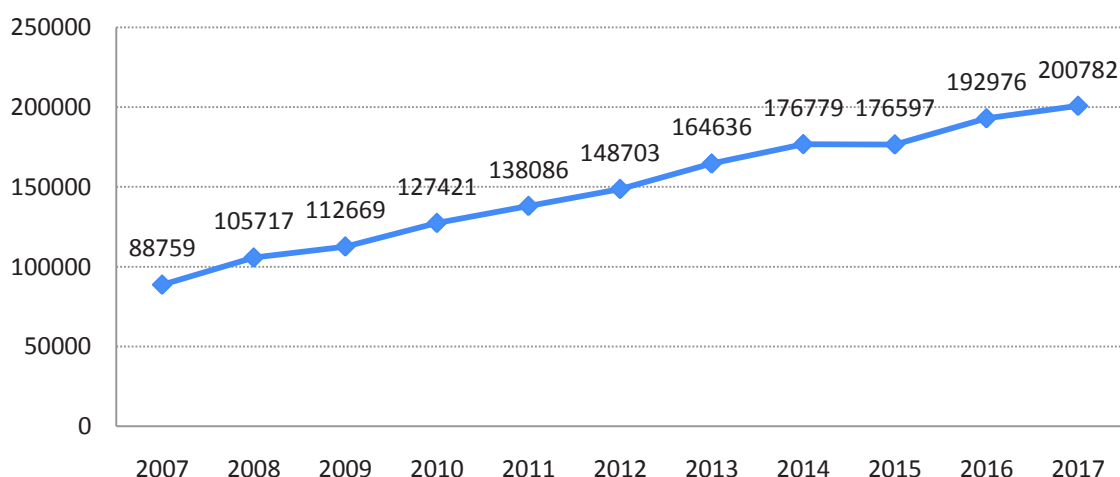
rozbiehajúcej sa firme pravdepodobne neposkytla. Práve podpora start-upov bola jedným z dôvodov pre vznik tohto nového druhu právnej formy spoločností. No treba spomenúť, že pre niektorých podnikateľov môže byť jej založenie aj nevýhodné, predovšetkým ak ide o rodinné alebo jednoosobové podnikanie, ktoré si nevyžaduje veľké investície z iných zdrojov. Pre nich je výhodnejšou právnou formou spoločnosť s ručením obmedzeným.

### 3.1 Výber spoločnosti s ručením obmedzeným

**Spoločnosť s ručením obmedzeným** sa vyskytuje takmer vo všetkých podnikateľských sférach, najmä v oblasti malého a stredného podnikania. Táto právna forma spája viaceré výhody personálnych i obchodných spoločností, tiež jednoduchý spôsob založenia a nevysoké počiatočné kapitálové zaťaženie. Rovnako je tu badateľné aj intenzívnejšie zapájanie sa zakladateľov spoločnosti do jej riadenia a široká možnosť úpravy právnych vzťahov v zakladateľských dokumentoch.

O rastúcej obľube a častej voľbe spoločnosti s ručením obmedzeným svedčí aj nasledujúci graf vývoja počtu s.r.o. za obdobie od roku 2007 až 2017, kde je možné pozorovať rastúci trend vo všetkých rokoch, s výnimkou roku 2015. Avšak pokles v tomto roku je len minimálny. Za posledné desaťročie vzrástla početnosť tejto právnej formy o viac ako dvojnásobok. Vychádzajúc z údajov zo Štatistického úradu, spoločnosť s ručením obmedzeným tvorí približne tretinu všetkých právnych foriem aktuálne sa vyskytujúcich na území Slovenska, presnejšie je to 33,62%.

**Graf č. 1:** Vývoj počtu s.r.o. za obdobie od roku 2007 do roku 2017.



*Zdroj: Slovak Business Agency, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR.*

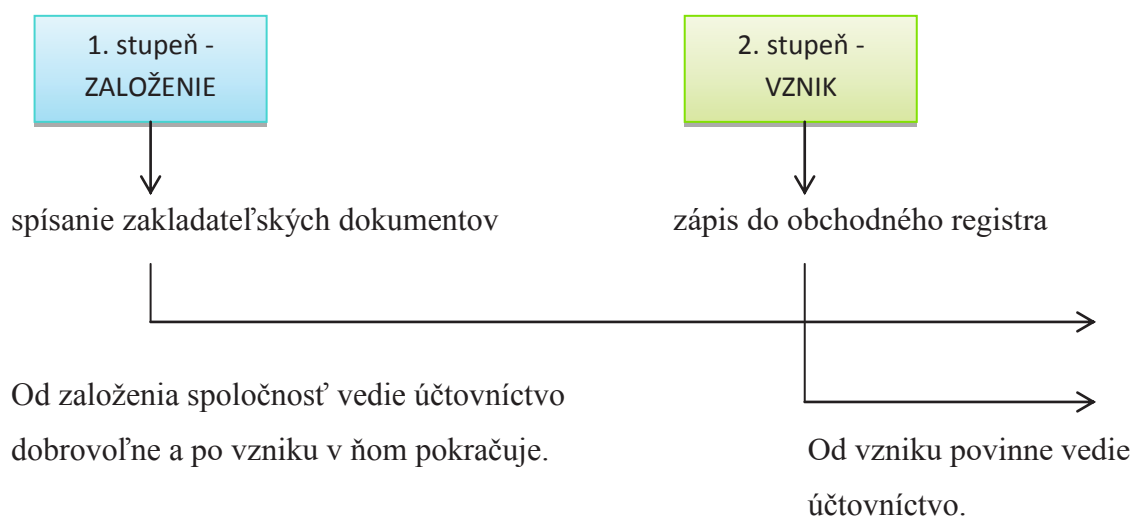
V súčasnosti je tiež veľmi rozšírený **prechod živnostníkov na s.r.o.** Nakoľko túto spoločnosť môže založiť aj jediný zakladateľ, sú tieto dve právne formy porovnateľné, avšak spoločnosť s ručením obmedzeným predstavuje bezpečnejšiu alternatívu pri pohľade do budúcnosti, kedy sa môžu vyskytnúť rôzne problémy pri splácaní záväzkov. Keďže ju môže založiť minimálne 1, najviac však 50 spoločníkov, toto obmedzenie je dôležité z dôvodu zabezpečenia možnosti ich účasti na riadení spoločnosti v prípade, že o to prejavia záujem.

Najväčšou výhodou, ktorú mnohí podnikatelia neprávom podceňujú je **obmedzené ručenie**, ktorým sa oddeľuje osobný a firemný majetok. Keďže spoločníci ručia za záväzky s.r.o. len do výšky svojich nesplatených vkladov, v prípade platobnej neschopnosti záväzkov sa ručí len majetkom spoločnosti a nie osobným majetkom podnikateľov. Avšak s cieľom zvýšiť ochranu veriteľov sa od 1.1.2018 zavádza inštitút ručenia ovládajúcich osôb za záväzky firmy, ak svojím konaním podstatne prispeli k úpadku firmy.

Na rozdiel od živnostníkov, podnikatelia v s.r.o. platia minimálne zdravotné odvody a tiež nemusia platiť sociálne odvody, pričom tieto ušetrené peniaze môžu investovať tak, ako uznajú za vhodné. Dôležitá je aj otázka **imidžu**, pričom s.r.o. budí dojem väčšieho a serióznejšieho partnera pre obchodných partnerov, potenciálnych zamestnancov ale aj pri získavaní cudzích zdrojov na krytie majetku od bánk a finančných spoločností. Klodom je tiež, že má zákonom neobmedzený predmet svojej činnosti, pričom osobné spoločnosti môžu byť založené len za účelom podnikania.

Na základe zozbieraných poznatkov o jednotlivých právnych formách aktuálne sa vyskytujúcich na Slovensku, porovnaní ich výhod a nevýhod a tiež údajov zo Štatistického úradu o rozšírenosti spoločnosti s ručením obmedzeným, v nasledujúcej časti detailnejšie priblížime celý postup od založenia po vznik tejto právnej formy podnikania s podrobným popisom všetkých úkonov, ktoré musí podnikateľ vykonať a tiež jeho účtovné zobrazenie. Najskôr je však dôležité vymedziť si rozdiel medzi pojmami založenie a vznik spoločnosti, čo je znázornené v nasledujúcej schéme.

**Schéma č. 2:** Založenie a vznik spoločnosti.

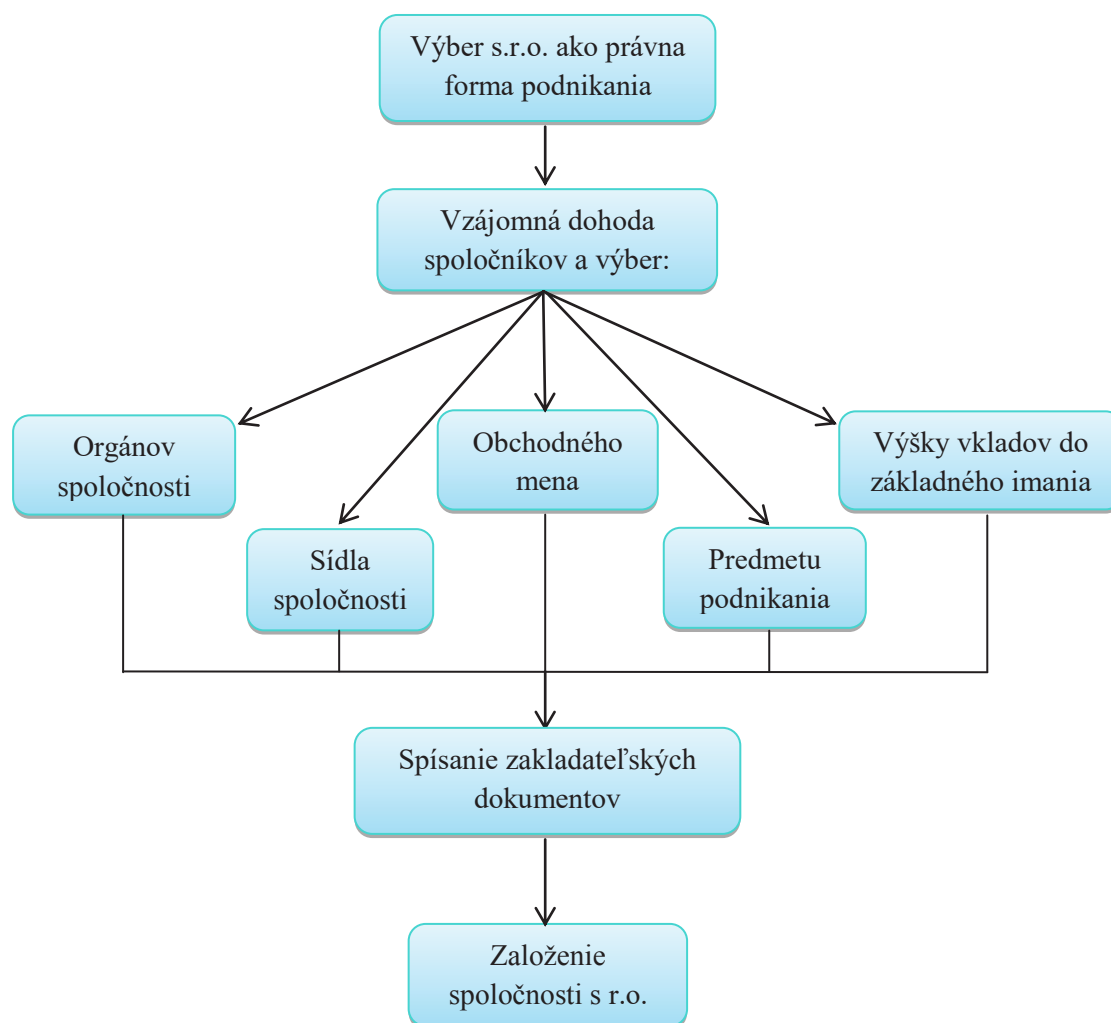


*Zdroj: Máziková, 2010*

### 3.2 Založenie spoločnosti s ručením obmedzeným

Zakladanie nového podniku predstavuje zložitý rozhodovací proces. Po rozhodnutí o výbere spoločnosti s ručením obmedzeným ako právnej formy novozakladaného podniku, je dôležitá dohoda zakladateľov o kľúčových otázkach súvisiacich s jej založením. Medzi ne patrí najmä výber obchodného mena a označenia spoločnosti pod ktorým bude vykonávať svoju podnikateľskú činnosť, výber sídla spoločnosti, výber predmetu podnikania podľa plánovaných činností spoločnosti, určenie výšky základného imania a vkladov jednotlivých spoločníkov a tiež stanovenie orgánov spoločnosti. Následne je potrebné spísať a podpísať spoločenskú zmluvu, resp. zakladateľskú listinu, ktorou sa spoločnosť zakladá. Celý proces zakladania s.r.o. je rozpracovaný do jednotlivých krokov v logickej postupnosti, ktorými sa musí začínajúci podnikateľ riadiť. Pri založení nemá nová účtovná jednotka ešte povinnosť viesť účtovníctvo, avšak môže sa rozhodnúť, že ho bude viesť dobrovoľne.

*Schéma č. 3: Proces založenia spoločnosti s ručením obmedzeným.*



*Zdroj: Vlastné spracovanie.*

### *3.2.1 Obchodné meno a označenie spoločnosti*

Nemenej dôležitým krokom je výber obchodného mena, ktoré spoločnosť reprezentuje počas celú dobu jej existencie. Podľa §8 Obchodného zákonníka, obchodným menom sa rozumie **názov, pod ktorým podnikateľ vykonáva právne úkony pri svojej podnikateľskej činnosti, a pod ktorým je zapísaný v obchodnom registri.** Pri výbere obchodného mena je dôležité, aby spoločnosť s totožným obchodným menom už v obchodnom registri nebola zapísaná, pretože v takom prípade registrový súd spoločnosť s rovnakým obchodným menom nezapíše. Jeho existenciu je možné overiť si na internetovej stránke obchodného registra.

Obchodné meno nesmie byť zameniteľné s obchodným menom iného podnikateľa a nesmie vzbudzovať klamlivú predstavu o podnikateľovi alebo o predmete podnikania. Bez tohto označenia spoločnosť nemôže byť subjektom podnikateľskej činnosti.<sup>6</sup> Obchodné meno musí obsahovať označenie „spoločnosť s ručením obmedzeným“, postačí však aj skratka „spol. s r.o.“ alebo „s.r.o.“ Pri jeho výbere treba zvážiť, či má byť z názvu hneď zrejmé akú činnosť spoločnosť vykonáva alebo, či je lepšie zvoliť určitý neutrálny ale ľahko zapamätateľný názov. Výhodné je tiež overiť si dostupnosť internetovej domény s vybraným obchodným menom.

### 3.2.2 *Sídlo spoločnosti*

Sídlom právnickej osoby je adresa, ktorá je zapísaná v obchodnom registri a môže to byť dom, byt, či nebytový priestor. Ku zriadeniu sídla spoločnosti treba mať súhlas vlastníkov nehnuteľnosti, aby bola daná nehnuteľnosť zapísaná do obchodného registra ako sídlo spoločnosti, alebo vlastnícke, či užívacie právo k nehnuteľnosti. V prípade prenájmu kancelárií alebo priestorov, súhlas so zápisom sídla do obchodného registra udáva prenajímateľ. Výber sídla spoločnosti úzko súvisí aj s otázkou lokalizácie podniku, ktorá je zhrnutá v teoretickej časti práce, kde sú vymedzené rôzne faktory, ktoré ovplyvňujú tento výber.

### 3.2.3 *Predmet podnikania*

Predmet podnikania predstavuje **okruh činností**, ktoré bude spoločnosť počas svojej existencie vykonávať. V súčasnosti Živnostenský zákon<sup>7</sup> určuje iba jeden druh živností, a to ohlasovacie živnosti. Tie sa podľa požiadaviek na odbornú spôsobilosť delia na **remeselné, viazané a voľné**. Pri remeselných živnostiach sa odborná spôsobilosť preukazuje dosiahnutím určitého stupňa vzdelania v učebnom, prípadne príbuznom odbore a praxou. Viazané živnosti majú odbornú spôsobilosť upravenú osobitne pre každý druh viazanej živnosti. Na vykonávanie voľných živností zákon nevyžaduje odbornú alebo inú spôsobilosť a postačuje len splnenie všeobecných podmienok získania živnosti. Ďalej sa živnosti z hľadiska predmetu podnikania delia na obchodné, výrobné a živnosti poskytujúce služby. (Majtán, 2014)

Predmet podnikania musí zodpovedať plánovaným činnostiam spoločnosti. Pri jeho uvádzaní musí byť dodržaná podmienka určitosti a zrozumiteľnosti označenia predmetu

<sup>6</sup> Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník §10 ods. 1

<sup>7</sup> Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní §19

podnikania. Pri viazaných a remeselných živnostiach je ich zoznam uvedený v prílohe Živnostenského zákona spoločne s podmienkami na odbornú spôsobilosť, ktoré treba splniť na ich získanie. Ministerstvo vnútra SR v pravidelných intervaloch publikuje zoznam odporúčaných označení voľných živností. Pre rok 2018 je platný aktualizovaný zoznam vydaný v marci 2018. V prípade voľných živností nie je tento zoznam presne vymedzený, to znamená, že ak zvolenému predmetu činnosti nevyhovuje žiadne označenie z daného zoznamu, je možné si ho adekvátnym a výstižným spôsobom naformulovať podľa svojho uváženia. V takomto prípade sa odporúča obrátiť sa na odbor živnostenského podnikania.

Pri výbere predmetu podnikania je dôležité zvážiť všetky činnosti, v ktorých plánuje novozakladaná spoločnosť podnikat', pretože ich treba mať uvedené v osvedčení o živnostenskom oprávnení a taktiež aj zapísané ako predmet podnikania v obchodnom registri. V prípade vykonávania činností, ktoré takto neboli uvedené, je možné to považovať za neoprávnené podnikanie, pričom môže Živnostenský úrad uložiť sankcie v rôznej výške podľa druhu živnosti a podľa Trestného zákona predstavuje neoprávnené podnikanie hospodársky trestný čin, za ktorý hrozí i trest odňatia slobody.

#### 3.2.4 Základné imanie a vklady spoločníkov

Základné imanie predstavuje **základný začiatkový vlastný zdroj financovania** spoločnosti, ktorý je určený na krytie zložiek majetku. Základné imanie obchodnej spoločnosti predstavuje peňažné vyjadrenie súhrnu peňažných a nepeňažných vkladov všetkých spoločníkov. Jeho výška sa zapisuje do obchodného registra. Najčastejšia výška základného imania je zákonom stanovené minimum, t.j, **5 000 €** a určuje výšku ručenia voči spoločnosti všetkými spoločníkmi.

Základnou povinnosťou každého zo spoločníkov je splatiť vklad za podmienok a v lehote ustanovenej zákonom, prípadne určenej v spoločenskej zmluve, avšak najneskôr do 5 rokov od vzniku spoločnosti alebo od jeho vstupu do spoločnosti, či prevzatia záväzku za nový vklad. (Máziková, 2010) Obchodný zákonník v §59 ods. 1 definuje vklad ako „...*súhrn peňažných prostriedkov (peňažný vklad) a iných peniazmi ocenených hodnôt (nepeňažný vklad), ktoré spoločník vkladá do spoločnosti a podieľa sa nimi na výsledku hospodárenia spoločnosti.*“

Na vklad sa môžeme pozerat' z rôznych pohľadov, a to:

- vklad ako majetok spoločnosti,
  - vklad ako zdroj majetku v spoločnosti,
  - vklad ako základné právo spoločníka podieľať sa na výsledku hospodárenia obchodnej spoločnosti,
  - vklad ako výmenný vzťah medzi spoločníkom a obchodnou spoločnosťou.
- (Ondrušová, 2014)

Vklady môžu byť **peňažné aj nepeňažné**. Peňažný vklad predstavuje hodnotu peňazí v eurách alebo v cudzej mene prepočítanej na eurá. Peňažné vklady sa splatia v dobe, ktorú určí zmluva, ak zákon neurčuje inak, nakoľko sa môžu splácať aj po vzniku spoločnosti, tzn. po zápise spoločnosti do obchodného registra. Avšak spoločník, ktorý v stanovenej lehote nesplatil upísaný peňažný vklad, je povinný platiť úrok z omeškania vo výške 20% z nesplatennej sumy vkladu. (Máziková, 2010) Nepeňažný vklad predstavuje majetok, ktorého hospodárska hodnota sa dá určiť a musí byť splatený pred zápisom do obchodného registra. Najčastejšou formou nepeňažného vkladu sú hnutelné veci alebo nehnuteľnosti, no takisto môže mať aj nehmotnú podobu, čo reprezentujú napríklad autorské práva, obchodné podiely a podobne. Hodnota nepeňažného vkladu sa určí znaleckým posudkom. Nepeňažné vklady, ku ktorým spoločnosť nadobudla vlastnícke práva môže odpisovať, ak sú evidované v majetku spoločnosti. (Majtán, 2014)

Časti vkladov spoločníkov splatené pred vznikom spoločnosti spravuje zakladateľ, ktorý je tým poverený v spoločenskej zmluve, tzv. **správca vkladu**, pretože obchodná spoločnosť ešte nemá právnu subjektivitu, aby prijímala vklady. Môže ním byť jeden zo zakladateľov alebo banka, či pobočka zahraničnej banky, ktorá nie je spoločníkom. Správca vkladu je povinný bezodkladne po vzniku spoločnosti odovzdať prijaté vklady a tiež vydáva vyhlásenie o splatení vkladov alebo ich častí, ktoré je prílohou k návrhu na zápis do obchodného registra. (Máziková, 2010) Pred podaním návrhu na zápis do obchodného registra musí byť každý peňažný vklad splatený minimálne na **30%** upísanej čiastky a každý nepeňažný vklad na **100%**. Zároveň musí úhrn splatených vkladov dosiahnuť aspoň **2500 eur**, teda polovicu minimálnej zákonom stanovenej výšky základného imania. Ak spoločnosť zakladá jedna osoba, môže podať návrh na zápis do obchodného registra až po splatení plnej výšky základného imania.<sup>8</sup>

---

<sup>8</sup> Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník §111

**Obchodný podiel** spoločníka predstavuje jeho práva a povinnosti v rámci spoločnosti a zodpovedajúcu účasť na jej výsledku hospodárenia. Jeho výšku určuje pomer vkladu každého spoločníka k výške základného imania spoločnosti. Každý spoločník môže mať len jeden obchodný podiel. V prípade, že sa spoločník zúčastňuje ďalším vkladom, jeho obchodný podiel sa zvyšuje v pomere, ktorý zodpovedá výške ďalšieho vkladu. Rovnako sa môže stať, že jeden obchodný podiel patrí viacerým osobám, pričom svoje práva môžu vykonávať prostredníctvom spoločného zástupcu. (Majtán, 2014)

V spoločenskej zmluve si taktiež dohodnú, či budú tvoriť **rezervný fond** už pri vzniku alebo až pri dosiahnutí zisku. V prípade, že sa dohodnú na tvorbe rezervného fondu pri vzniku spoločnosti, vytvoria ho svojimi príplatkami nad rámec sumy vkladu do základného imania.

### 3.2.5 *Orgány spoločnosti*

Každá spoločnosť s ručením obmedzeným si musí zriadiť orgány, ktoré sa podieľajú na jej riadení a dohliadajú na plynulý chod spoločnosti. Štatutárnym orgánom je jeden alebo viac **konateľov**, pričom konateľom môže byť len fyzická osoba, ktorú vymenúva valné zhromaždenie z radov spoločníkov alebo iných fyzických osôb. Konateľ je osoba oprávnená v mene spoločnosti konať navonok vo všetkých veciach, ktoré sa jej týkajú a riadi každodenný chod spoločnosti. Konateľom môže ale nemusí byť spoločník. Konatelia sú povinní zabezpečiť riadnu podnikateľskú činnosť spoločnosti, viesť zoznam všetkých spoločníkov, informovať spoločníkov o stave spoločnosti, viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku v súlade so zákonom. S účinnosťou od 1.1.2018 sa vyžaduje súhlas toho, kto má byť ustanovený na funkciu konateľa, pričom súhlas musí byť udelený písomne, pravosť podpisu musí byť úradne overená a tento súhlas sa prikladá k návrhu na zápis do obchodného registra.

Najvyšším orgánom v spoločnosti je **valné zhromaždenie**, ktoré tvoria všetci spoločníci a má tri základné funkcie: rozhodovaciu, schvaľovaciu a menovaciu. Počet hlasov každého spoločníka pri hlasovaní sa určí pomerom hodnoty jeho vkladu k výške základného imania zapísaného v obchodnom registri, ak spoločenská zmluva neurčí inak.

Úlohu kontroly vykonáva **dozorná rada**, ktorá sa vytvára na základe dohody v spoločenskej zmluve. Musí mať najmenej troch členov, pričom jej členom nemôže byť konateľ. Je určená na dohliadanie na činnosť spoločnosti, konateľov, kontrolovanie údajov

a vedenia účtovníctva a tiež predkladanie informácií valnému zhromaždeniu. Jej členov volí valné zhromaždenie.

### 3.2.6 *Spísanie zakladateľských dokumentov*

Úplne prvotným krokom jednotlivcov, ktorí sa chystajú podnikat' prostredníctvom s.r.o. je jej založenie, ktoré uskutočňujú zakladatelia spísaním zakladateľských dokumentov. Obchodnú spoločnosť zakladajú zakladatelia na základe svojho slobodného rozhodnutia. Založenie s.r.o. sa vykonáva spísaním **spoločenskej zmluvy** v prípade založenia dvoma a viacerými spoločníkmi, alebo spísaním **zakladateľskej listiny**, ak ju zakladá jediný spoločník. V súvislosti s počtom zakladateľov, Obchodný zákonník vymedzuje aj niekoľko obmedzení. Zakladateľom môže byť fyzická alebo právnická osoba, pričom podľa zákona spoločnosť s jedným spoločníkom nemôže byť jediným spoločníkom alebo zakladateľom inej spoločnosti a fyzická osoba môže byť jediným spoločníkom v najviac troch spoločnostiach.<sup>9</sup> Obchodný zákonník ďalej pripúšťa, aby spoločenskú zmluvu uzatvoril za zakladateľa splnomocnenec, ktorý disponuje písomnou a úradne overenou plnou mocou. (Máziková, 2010)

Obchodný zákonník upravuje základné formálne i obsahové náležitosti, ktoré musia zakladateľské dokumenty spĺňať. K **formálnym náležitostiam** patrí:

- písomná forma dokumentov
- podpisy všetkých spoločníkov, ktoré musia byť úradne overené.

**Obsahové náležitosti** spoločenskej zmluvy a zakladateľskej listiny sú rovnaké. Možno ich rozdeliť na podstatné (obligatórne) náležitosti, ktoré je treba dodržať a sú potrebné na platný vznik s.r.o. a taktiež nepodstatné (fakultatívne) náležitosti, ktoré si zakladatelia môžu alebo nemusia v zakladateľských dokumentoch dohodnúť.

Obligatórne obsahové náležitosti spoločenskej zmluvy aj zakladateľskej listiny sú rovnaké a vymedzené Obchodným zákonníkom v §110, takto:

- a) obchodné meno a sídlo spoločnosti,
- b) určenie spoločníkov uvedením názvu a sídla právnickej osoby alebo mena a bydliska fyzickej osoby,
- c) predmet podnikania (činnosti),

---

<sup>9</sup> Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník §105a

- d) výšku základného imania a výšku vkladu každého spoločníka a výšku splatených vkladov pri založení spoločnosti včítane spôsobu a lehoty splácania vkladu, a pokiaľ ide o nepeňažné vklady, aj ich predmet a určenie peňažnej sumy, v akej sa nepeňažný vklad započítava na vklad spoločníka, ku ktorému sa zaviazal,
- e) mená a bydliská a rodné čísla prvých konateľov spoločnosti a spôsob, akým konajú v mene spoločnosti; pri zahraničnej fyzickej osobe sa uvádza dátum narodenia, ak rodné číslo nebolo pridelené,
- f) mená a bydliská a rodné čísla členov prvej dozornej rady, pokiaľ sa zriaďuje; pri zahraničnej fyzickej osobe sa uvádza dátum narodenia, ak rodné číslo nebolo pridelené,
- g) určenie správcu vkladov,
- h) výšku rezervného fondu, ak spoločnosť vytvára rezervný fond pri svojom vzniku, a výšku, do ktorej je spoločnosť povinná rezervný fond dopĺňať, a spôsob dopĺňania,
- i) výhody poskytnuté osobám podieľajúcim sa na založení spoločnosti alebo na činnostiach smerujúcich k nadobudnutiu oprávnenia na jej činnosť,
- j) predpokladané náklady spoločnosti súvisiace so založením a vznikom spoločnosti,
- k) ďalšie údaje, ak tak ustanovuje zákon.

Spoločnosť sa považuje za založenú vtedy, keď všetci spoločníci vyjadrili súhlas so spoločenskou zmluvou, resp. zakladateľskou listinou jej podpísaním, pričom tieto podpisy musia byť úradne overené. Zákon nevyžaduje, aby bola spoločenská zmluva podpísaná naraz všetkými spoločníkmi.

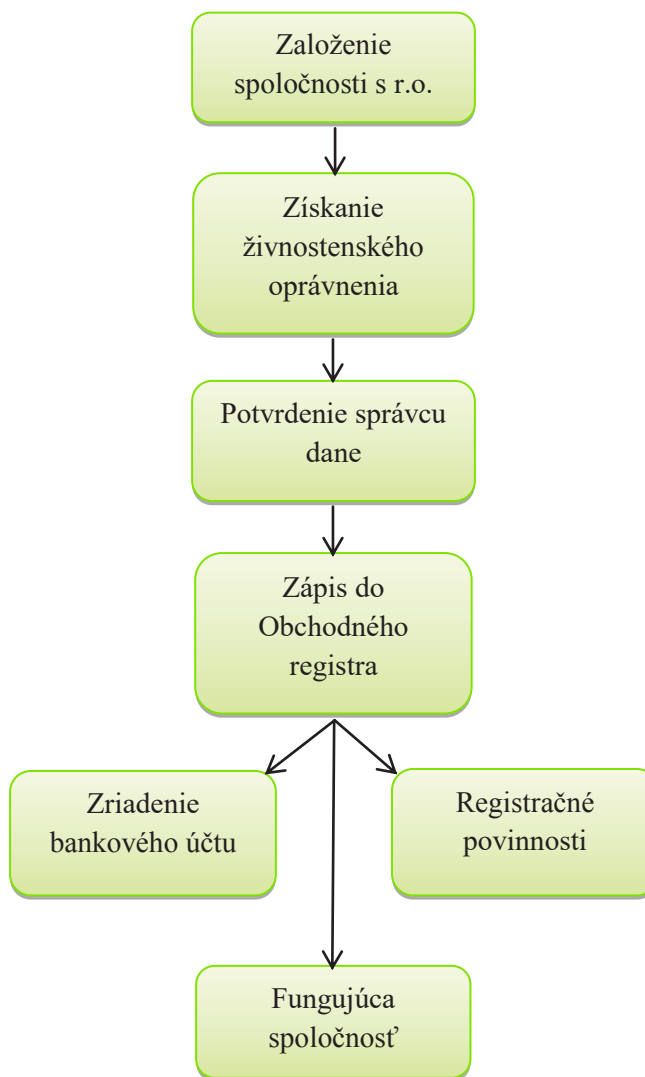
### **3.3 Vznik spoločnosti s ručením obmedzeným**

Po založení spoločnosti je potrebné vykonať ešte niekoľko krokov, potrebných k jej vzniku, tzn. zápisu do obchodného registra. K nim patrí hlavne získanie živnostenského oprávnenia na vykonávanie zapísaného predmetu činnosti, získanie potvrdenia od správcu dane a podanie návrhu na zápis do obchodného registra v stanovenej lehote, ku ktorému sa prikladajú ďalšie potrebné dokumenty. Následne po vzniku spoločnosti je dôležitým krokom zriadenie bankového účtu, rovnako aj registrácia na daňovom úrade a v príslušných poisťovniach, aby mohla efektívne fungovať.

Ku dňu vzniku, vzniká obchodnej spoločnosti ako účtovnej jednotke povinnosť začať viesť účtovníctvo a zároveň je tento deň dôležitý aj z daňového hľadiska. Obchodná spoločnosť sa stáva daňovým subjektom preukazujúcim svoje výsledky podnikateľskej

činnosti za účelom zistenia základu dane a vyčíslenia daňovej povinnosti. (Ondrušová, 2014)

*Schéma č. 4: Proces vzniku spoločnosti s ručením obmedzeným.*



*Zdroj: Vlastné spracovanie.*

### *3.3.1 Získanie živnostenského oprávnenia*

Každý subjekt, ktorý sa rozhodol v niečom podnikat', musí na túto činnosť získať oprávnenie. **Oprávnenie prevádzkovať živnosť** sa získava ohlásením živnosti odboru živnostenského podnikania okresného úradu, ak sú splnené všeobecné i osobitné podmienky prevádzkovania živnosti. (Baštincová, 2016) Možnosti ohlásenia sú buď elektronicky alebo osobne. Pri osobnom ohlásení je potrebné navštíviť miestne príslušný

Živnostenský úrad podľa sídla s.r.o. Pri elektronickom ohlasovaní živnosti sa živnosť tejto inštitúcii ohlasuje prostredníctvom elektronickej služby portálu verejnej správy. K žiadosti o vydanie živnostenského oprávnenia sa prikladá notársky overená spoločenská zmluva, resp. zakladateľská listina a doklady, ktoré sú potrebné na preukázanie spôsobilosti pri remeselných alebo viazaných živnostiach. Následne je potrebné vyplniť formulár ohlásenia živnosti. Do troch pracovných dní odo dňa ohlásenia a odo dňa, keď budú jednotnému kontaktnému miestu doručené výpisy z registra trestov, bude s.r.o. vydané osvedčenie o živnostenskom oprávnení a zároveň jej bude pridelené aj identifikačné číslo organizácie (IČO). (online [2])

Podľa §47 ods. 4 Živnostenského zákona, osvedčenie o živnostenskom oprávnení vydané právnickej osobe obsahuje:

- a) obchodné meno a právnu formu,
- b) sídlo,
- c) identifikačné číslo,
- d) predmet alebo predmety podnikania,
- e) dobu, na ktorú sa živnostenské oprávnenie vydáva, ak prevádzkovanie živnosti ohlásila na dobu určitú,
- f) deň začatia živnosti, ak ide o právnickú osobu a ak zamýšľa prevádzkovať živnosť neskorším dňom ako dňom ohlásenia,
- g) dátum vydania osvedčenia o živnostenskom oprávnení.

### 3.3.2 *Potvrdenie správcu dane*

Spoločnosť s ručením obmedzeným nemôže založiť osoba, ktorá má **daňový nedoplatok a nedoplatok na cle**, resp. ich úhrn presiahol **170 eur**. Za účelom preukázania že dané nedoplatky nemá, je zakladateľ povinný požiadať miestne príslušný daňový úrad o vydanie písomného súhlasu so zápisom v obchodnom registri. Správca dane vydáva predmetný súhlas na základe podanej žiadosti zakladateľa do piatich pracovných dní.

Táto povinnosť od daňového úradu získavať súhlas správcu dane trvá len do 31.8.2018. S účinnosťou od 1.9.2018 sa mení Obchodný zákonník a od tohto dátumu zaniká aj povinnosť získavať súhlas správcu dane so zápisom v obchodnom registri. Dlhý si bude preverovať sám registrový súd, pričom nebude preverovať len daňové dlhy, ale aj dlhy na sociálnom poistení. (online [2])

### 3.3.3 Zápis do obchodného registra

Po doručení osvedčenia o živnostenskom oprávnení a súhlasu správcu dane, je potrebné vyplniť **návrh na zápis** spoločnosti do obchodného registra. Podľa Obchodného zákonníka je lehota na podanie návrhu na zápis do obchodného registra **90 dní** od založenia spoločnosti alebo od doručenia listiny, ktorou sa preukazuje živnostenské alebo iné podnikateľské oprávnenie. Návrh sa podáva registrovému súdu sídlacemu v krajskom meste príslušnom podľa sídla novovznikajúcej s.r.o.

Aj pri podávaní návrhu na zápis spoločnosti do obchodného registra existujú dve možnosti: osobne alebo elektronicky. Pri osobnom podaní je potrebné ísť osobne na registrový súd alebo mu návrh spolu so všetkými prílohami doručiť poštou. Je potrebné na to vyplniť formulár, ktorého vzor je uvedený v prílohe Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 25/2004 Z.z. V tomto formulári sa uvádzajú údaje, ktoré sú uvedené aj v zakladateľských dokumentoch a zoznam príloh prikladaných k návrhu.

K návrhu na zápis do obchodného registra je potrebné priložiť určité dokumenty, medzi ktoré patrí:

- spoločenská zmluva alebo zakladateľská listina,
- stanovy, ak boli prijaté,
- listina, ktorá preukazuje oprávnenie na podnikanie v stanovenom predmete podnikania,
- písomné vyhlásenie správcu vkladu,
- znalecký posudok, ktorým sa preukazuje hodnota vloženého nepeňažného vkladu vrátane jeho opisu a spôsobu ocenenia,
- súhlas správcu dane,
- doklad potvrdzujúci zaplatenie súdneho poplatku,
- listina, ktorá preukazuje vlastnícke alebo užívacie právo k nehnuteľnosti zapísanej ako sídlo spoločnosti,
- písomné splnomocnenie, v prípade podania návrhu na zápis do obchodného registra osobou splnomocnenou navrhovateľom,

- v prípade založenia spoločnosti jedinou fyzickou osobou písomné vyhlásenie zakladateľa, že nie je jediným spoločníkom vo viac ako dvoch ďalších s.r.o.,
- v prípade založenia jednou s.r.o. písomné vyhlásenie zakladateľa, že má viac spoločníkov.<sup>10</sup>

Podľa zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri v znení neskorších predpisov, ak bude návrh a prílohy k nemu spĺňať všetky podmienky, registrový súd vykoná zápis s.r.o. do obchodného registra do dvoch pracovných dní odo dňa doručenia návrhu a uhradenia poplatku. O vykonaní zápisu navrhovaných údajov vydá registrový súd potvrdenie a tiež výpis z obchodného registra, ktoré bez zbytočného odkladu odošle alebo vydá navrhovateľovi.<sup>11</sup>

Odo dňa **zápisu do obchodného registra** spoločnosť oficiálne **vznikla** a je možné s ňou podnikáť. Po zápise do obchodného registra si musí spoločnosť tiež založiť bankový účet, ktorý bude potrebný pri jej budúcej ekonomickej činnosti a taktiež aj pri registrácii na daňovom úrade. Pokiaľ zakladateľ stihne založiť bankový účet spoločnosti do 30 dní od jej vzniku, môže číslo účtu priamo uviesť na prihlášku k dani z príjmov právnickej osoby, avšak v prípade, že danú lehotu premešká, je potrebné oznámiť správcovi dane číslo účtu dodatočne.

### 3.4 Registračné povinnosti novovzniknutej s.r.o.

Novozaložená spoločnosť zapísaná do obchodného registra sa musí **do 30 dní** zaregistrovať na **daňovom úrade**. Po predložení riadne vyplneného registračného tlačiva a splnení všetkých podmienok, je správca dane povinný do 30 dní vydať spoločnosti osvedčenie o registrácii a prideliť jej desaťmiestne **daňové identifikačné číslo (DIČ)**. Daňovník sa registruje osobitne na každý druh dane. Spoločnosť je povinná požiadať o registráciu k **dani z príjmov právnickej osoby** podľa Zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov.<sup>12</sup>

Ak novovzniknutá spoločnosť s r. o. sa stane zamestnávateľom, teda začne zamestnávať zamestnanca, je povinná na účel vykonania zmien v registrácii oznámiť správcovi dane skutočnosť, že sa stala platiteľom **dane z príjmov zo závislej činnosti** za

<sup>10</sup> Vyhláška č. 25/2004 Z. z. Ministerstva spravodlivosti SR

<sup>11</sup> Zákon č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri §8 ods. 1 a 2

<sup>12</sup> Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov §49a ods. 1

zamestnanca tzn., že jej vznikla povinnosť zrážať preddavky na daň z príjmov zo závislej činnosti. Lehota na oznámenie takýchto zmien uvedených v registrácii je do 30 dní odo dňa, kedy zmena nastala, čiže do 30 dní odo dňa nástupu zamestnanca do práce.

Následne sa novovzniknutá spoločnosť môže rozhodnúť, či sa stane platiteľom **dane z pridanej hodnoty**. Zákon o DPH vymedzuje, v ktorých prípadoch je spoločnosť povinná zaregistrovať sa za platiteľa DPH. Zdaniteľná osoba, ktorá dosiahla za najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov obrat 49 790 eur, je povinná podať daňovému úradu žiadosť o registráciu pre daň do 20. dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom dosiahla takýto obrat.<sup>13</sup> Daňový úrad vydá na základe žiadosti s.r.o. osvedčenie o registrácii a prideli jej identifikačné číslo pre DPH (IČ DPH) najneskôr do 21 dní odo dňa doručenia žiadosti o registráciu. Pokiaľ spoločnosť predpokladá, že by uvedené skutočnosti mohli nastať, je pre ňu výhodnejšie zaregistrovať sa za platiteľa dane z pridanej hodnoty už pri jej vzniku. Avšak je nutné počítať aj s tým, že za určitých okolností môže daňový úrad spoločnosti s r. o. uložiť aj povinnosť zložiť zábezpeku na daň z pridanej hodnoty. Ak k danému rozhodnutiu daňového úradu dôjde, môže sa novovzniknutá spoločnosť ešte rozhodnúť, či zábezpeku na DPH zloží alebo nie.

Spoločnosť, ktorá sa stane zamestnávateľom, je tiež podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení povinná prihlásiť sa do registra zamestnávateľov vedeného príslušnou pobočkou **Sociálnej poisťovne** najneskôr v deň predchádzajúci dňu, v ktorom začne zamestnávať aspoň jedného zamestnanca. S účinnosťou od 1.1.2018 sa s cieľom eliminácie postihovania oneskoreného prihlasovania, za nelegálne zamestnávanie bude považovať nesplnenie si prihlasovacej povinnosti zamestnanca do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia SP až po uplynutí 7 dní od začatia výkonu činnosti zamestnanca. Avšak to nebude platiť v prípade, že sa v tejto lehote začne výkon kontroly a v čase jej začatia nebola splnená prihlasovacia povinnosť najneskôr v momente začiatku výkonu činnosti zamestnanca. Po splnení registračných povinností musí zamestnávateľ-s.r.o. Sociálnej poisťovni pravidelne predkladať mesačný výkaz poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie.

Rovnako podľa zákona č. 580/2004 o zdravotnom poistení, je spoločnosť, ktorá sa stala zamestnávateľom povinná oznámiť príslušnej **zdravotnej poisťovni**, že sa stala platiteľom poistného do 8 pracovných dní, od kedy začala zamestnávať aspoň jedného zamestnanca, a tiež zoznam zamestnancov, za ktorých bude poistné platiť. V prípade, že

---

<sup>13</sup> Zákon č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty §4 ods. 1

zamestnáva zamestnancov, ktorí sú poistení v rôznych zdravotných poisťovniach, musí si spoločnosť splniť oznamovaciu povinnosť v každej z nich prostredníctvom stanovených tlačív. Zamestnávateľ má tiež povinnosť zdravotným poisťovniam pravidelne predkladať Výkaz preddavkov na poistné na verejné zdravotné poistenie.

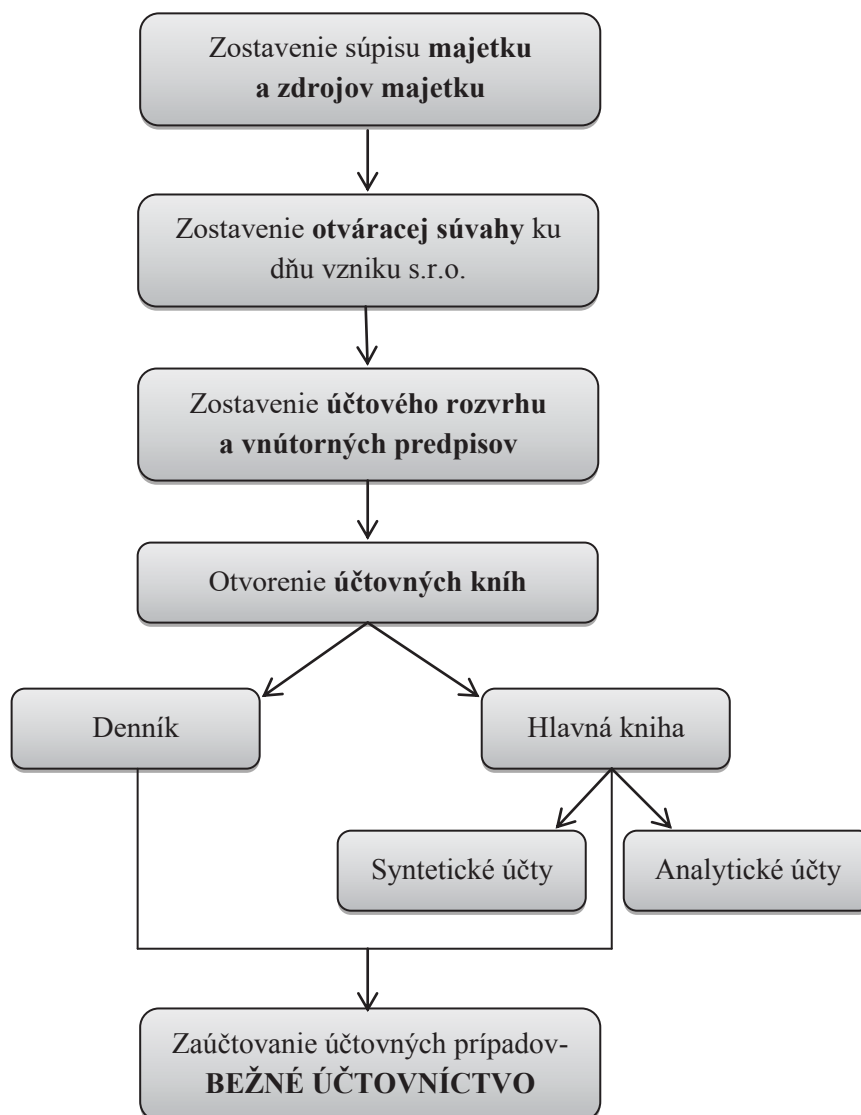
Postavenie zamestnanca môže mať aj konateľ, v prípade, že za túto prácu má nárok na odmenu a rovnako aj spoločník, ak je odmeňovaný za svoju prácu v spoločnosti s r.o. takou formou, ktorá sa podľa zákona o dani z príjmov považuje za príjem zo závislej činnosti. Z uvedeného vyplýva, že dôležité je právo na príjem, ktoré vyplýva z právneho vzťahu. Pre registráciu teda nie je dôležité, či daný príjem má alebo nemá ale to, či by naň mal mať nárok, či už na základe právneho predpisu, pracovnej zmluvy, zakladateľských dokumentov, stanov alebo iného interného dokumentu spoločnosti. (online [3])

V záujme každej novovzniknutej s.r.o. je, aby si hneď po zápise do obchodného registra konatelia zabezpečili prístup do **e-schránky** povinne zriadenej štátom pre všetky právnické osoby od 1.7.2017, pre účely komunikácie s orgánmi verejnej správy.

### **3.5 Účtovné zobrazenie založenia a vzniku s.r.o.**

Z pohľadu účtovníctva prvé dôležité dokumenty vznikajú už pri založení spoločnosti. Obdobie medzi založením a vznikom účtovnej jednotky predstavuje určitý časový rámec, ktorý môže trvať niekoľko týždňov, či mesiacov. Počas tohto obdobia nemá účtovná jednotka povinnosť viesť účtovníctvo, preto je dôležité evidovať všetky výdavky a príjmy súvisiace so založením a vznikom spoločnosti. Medzi výdavky patria hlavne náklady na súdne, notárske poplatky, pracovné cesty, mzdy, odmeny za sprostredkovanie, nájomné a podobne. K príjmom možno zaradiť najmä vklady od spoločníkov, ktoré tvoria základné imanie. S otvorením účtovníctva sú spojené rôzne činnosti, ktoré musí nová účtovná jednotka vykonať. Tieto sú znázornené v nasledujúcej schéme.

*Schéma č. 5: Práce spojené s otvorením účtovníctva.*



*Zdroj: Máziková, 2010*

Ku dňu vzniku je účtovná jednotka povinná zostaviť **otváračiu súvahu a otvoriť účtovné knihy**. Otváračia súvaha prezentuje stav majetku, záväzkov a vlastného imania, ktoré tvoria vklady spoločníkov, pohľadávky vo výške nesplatených vkladov, základné imanie zapísané do obchodného registra, rezervný fond ak je tvorený už pri vzniku a ďalšie skutočnosti uvedené v písomnostiach súvisiace so založením a vznikom spoločnosti. Údaje z otváracej súvahy slúžia ako bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie pri zostavovaní prvej účtovnej závierky po vzniku spoločnosti na konci účtovného obdobia.

**Schéma č. 6:** Vzor otváracej súvahy účtovnej jednotky.

| Strana aktív                              | Otváracia súvaha k ... 20xx | Strana pasív                                       |    |
|-------------------------------------------|-----------------------------|----------------------------------------------------|----|
| 01x – Dlhodobý nehmotný majetok           | xx                          | 411 – Základné imanie                              | xx |
| 02x – Dlhodobý hmotný majetok- odpisovaný | xx                          | 353 – Pohľadávky za upísané vlastné imanie ( - )   | xx |
| 211 – Pokladnica                          | xx                          | 417 – Zákonný rezervný fond z kapitálových vkladov | xx |
| 221 – Bankové účty                        | xx                          | 365 – Ostatné záväzky voči spoločníkom a členom    | xx |
| 378 – Iné pohľadávky                      | xx                          |                                                    |    |
| 381 – Náklady budúcich období             | xx                          |                                                    |    |
| Σ Spolu majetok                           | xx                          | Σ Spolu VI a záväzky                               | xx |

Zdroj: Máziková, 2010

Zo zákona o účtovníctve plynie účtovnej jednotke tiež povinnosť zostaviť **účtový rozvrh a vnútorné predpisy**. V účtovom rozvrhu sa uvedú syntetické, analytické a podsúvahové účty, potrebné na zaúčtovanie všetkých účtovných prípadov a zostavenie účtovnej závierky. (Máziková, 2010)

Následne spoločnosť **otvorí účtovné knihy** zostavením začiatočného účtu súvahového. Pri otvorení účtovných kníh, s.r.o. vychádza zo zakladateľských dokumentov, pričom každý majetok musí byť zdokladovaný a ocenený. Podľa opatrenia MF SR o postupoch účtovania<sup>14</sup> sa začiatočné stavy súvahových účtov pri otvorení účtovných kníh účtujú účtovnými zápismi na ľarchu účtu 701– *Začiatočný účet súvahový* a v prospech príslušných novootvorených účtov záväzkov a vlastného imania, a tiež účtovnými zápismi v prospech účtu 701– *Začiatočný účet súvahový* a na ľarchu príslušných novootvorených účtov majetku.

**Tabuľka č. 3:** Zaúčtovanie začiatočných stavov pri otvorení účtovných kníh.

| P.č. | Účtovný doklad | Účtovný prípad                                                             | MD           | D                  |
|------|----------------|----------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------------|
| 1.   | IÚD            | Zaúčtovanie začiatočného stavu pri otvorení účtovných kníh na účtoch aktív | Účty majetku | 701                |
| 2.   | IÚD            | Zaúčtovanie začiatočného stavu pri otvorení účtovných kníh na účtoch pasív | 701          | Účty záväzkov a VI |

Zdroj: Vlastné spracovanie.

<sup>14</sup> Opatrenie MF SR č. 23054/2002-92 §7 ods. 2

O súhrne peňažných vkladov a peniazmi oceníteľných hodnôt zapísaných do Obchodného registra účtuje účtovná jednotka na syntetickom účte 411– *Základné imanie*. **Základné imanie**, ktoré ešte nebolo zapísané do Obchodného registra sa účtuje na účte 419 – *Zmeny základného imania*. V prípade zmien týkajúcich sa zvýšenia alebo zníženia základného imania, ktoré ešte neboli zapísané do obchodného registra, rovnako účtuje účtovná jednotka tieto zmeny na účte 419– *Zmeny základného imania*. (Ondrušová, 2014)

V účtovníctve účtovná jednotka sleduje aj výšku **splatenia vkladov**. V prípade, že spoločník ešte nesplatil celú výšku svojho vkladu, spoločnosť vedie voči nemu pohľadávku. Na účtovanie upísaných vkladov do základného imania sa používa účet 353– *Pohľadávky za upísané vlastné imanie*, ku ktorému si musí viesť podrobnú analytickú evidenciu na základe jednotlivých upisovateľov. V prípade, že sa spoločnosť rozhodla viesť účtovníctvo od jej založenia, splatené peňažné vklady spravuje **správca vkladu**, pričom sa tieto vklady musia preúčtovať z účtu 353– *Pohľadávky za upísané vlastné imanie* na účet 378- *Iné pohľadávky*. Následne po zápise do obchodného registra správca vyplatí peňažné prostriedky do pokladnice alebo na bankový účet spoločnosti. Po vzniku spoločnosti sú spoločníci povinní splatiť svoje upísané vklady do základného imania v stanovenej lehote. V prípade nesplatenia peňažného vkladu spoločníkom v dohodnutom termíne, s.r.o. je oprávnená zaťažiť spoločníka úrokmi vo výške 20% z nesplateného vkladu. Tieto úroky predstavujú pre účtovnú jednotku finančný výnos.

**Tabuľka č. 4:** *Účtovanie vkladov do základného imania.*

| P.č. | Účtovný doklad | Účtovný prípad                                                                                                 | MD        | D   |
|------|----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----|
| 1.   | IÚD            | Upísanie vkladov do základného imania                                                                          | 353       | 419 |
| 2.   | VFA            | Splatená časť vkladov do ZI účtovaná ako pohľadávka voči správcovi vkladu                                      | 378       | 353 |
| 3.   | IÚD            | Zápis vkladov do ZI do obchodného registra- vznik spoločnosti                                                  | 419       | 411 |
| 4.   | VBÚ (PPD)      | Príjem peňažných prostriedkov od správcu vkladu po zápise do obchodného registra                               | 221 (211) | 378 |
| 5.   | VBÚ (PPD)      | Splatenie časti upísaných vkladov spoločníkmi po zápise do obchodného registra vo forme peňažných prostriedkov | 221 (211) | 353 |
| 6.   | VFA            | Úrok od spoločníka z nesplateného vkladu, ku ktorému sa zaviazal v spoločenskej zmluve                         | 355       | 668 |

*Zdroj: Vlastné spracovanie.*

Pri zakladaní spoločnosti vznikajú rôzne náklady, ktoré súvisia s touto činnosťou, je nevyhnutné ich vynaložiť na zriadenie a vznikli ešte v čase pred založením podniku. Medzi ne patria najmä úradné poplatky súvisiace so založením spoločnosti, ku ktorým možno zaradiť správne poplatky, faktúry za advokáta alebo notára, overenie podpisov, ale tiež nájomné a iné náklady. Ďalej sem patria aj výdavky na pracovné cesty a odmeny za práce a služby súvisiace so založením spoločnosti. O **zriaďovacích nákladoch** nemôže účtovná jednotka účtovať na príslušných nákladových účtoch. Dôvodom je, že náklady nemajú začiatkové stavy a nevykazujú sa v otvárací súvahe. Pre potrebu účtovania zriaďovacích nákladov sa používa účet 381 – *Náklady budúcich období*, ktorý sa po otvorení účtovných kníh rozpustí na ľarchu príslušných nákladových účtov ako účtovné prípady bežného účtovného obdobia. V zakladateľských dokumentoch sa spoločníci môžu dohodnúť, že tieto náklady spojené so vznikom spoločnosti bude prvotne znášať jeden zo spoločníkov alebo viacerí. Následne si ich uplatnia na náhradu v s.r.o. Účtovná jednotka bude účtovať o záväzku voči spoločníkovi z titulu jeho nároku na náhradu preplatených nákladov, na základe účtovných dokumentov potvrdzujúcich ich vznik, ako napr. pokladničné doklady, faktúry a pod. (Máziková, 2010)

**Tabuľka č. 5:** Účtovanie zriaďovacích nákladov.

| P.č. | Účtovný doklad | Účtovný prípad                                                      | MD  | D   |
|------|----------------|---------------------------------------------------------------------|-----|-----|
| 1.   | IÚD            | Predpis nároku na úhradu nákladov spojených so vznikom spoločnosti. | 381 | 365 |

*Po otvorení účtovných kníh:*

| P.č. | Účtovný doklad | Účtovný prípad                      | MD  | D            |
|------|----------------|-------------------------------------|-----|--------------|
| 1.   | IÚD            | Zúčtovanie nákladov budúcich období | 5xx | 381          |
| 2.   | VBÚ (VPD)      | Úhrada záväzkov voči spoločníkom    | 365 | 221<br>(211) |

*Zdroj: Vlastné spracovanie.*

Spoločnosť sa tiež môže rozhodnúť, či bude tvoriť **zákonný rezervný fond** už pri vzniku, pričom tvorba rezervného fondu pri vzniku účtovnej jednotky sa účtuje na ľarchu účtu 353– *Pohládavky za upísané vlastné imanie*, so súvzťažným zápisom v prospech účtu 417– *Zákonný rezervný fond z kapitálových vkladov*.

## Záver

Podnikateľské subjekty tvoria významnú súčasť svetovej ekonomiky a napomáhajú rastu daného odvetvia. Napriek niektorým prekážkam, ktoré bránia rozvoju podnikania na Slovensku, neustále prevyšuje vznik nových podnikov zánik existujúcich. Založenie a vznik účtovnej jednotky, ako počiatočná fáza životného cyklu, je dôležitou súčasťou vstupu do podnikania a spája sa s mnohými rozhodnutiami, ktoré musí začínajúci podnikateľ vykonať. Analýzou týchto dvoch pojmov sme zistili, že založenie a vznik sa od seba líšia nielen vo svojej skutkovej podstate, ale aj z časového hľadiska, keďže založením sa daný podnik ešte nestáva účtovnou jednotkou a je potrebné vykonať administratívne úkony vedúce k jeho vzniku.

Úlohou našej bakalárskej práce bolo analyzovať začatie podnikania v podmienkach Slovenskej republiky, pričom sme sa zamerali na vymedzenie a porovnanie jednotlivých právnych foriem na základe ich špecifických znakov. Následne sme podľa získaných štatistických údajov a výhod v porovnaní s podobnými, či rovnako rozšírenými právnymi formami, vybrali spoločnosť s ručením obmedzeným ako modelový príklad, na sledovanie jej založenia a vzniku podľa aktuálne platnej legislatívy.

Pri zakladaní tohto druhu právnej formy je dôležitá najmä dohoda medzi zakladateľmi o kľúčových otázkach spojených s podnikaním. K nim možno zaradiť výber obchodného mena a označenia spoločnosti, taktiež jej sídla, predmetu podnikania, orgánov a výšky vkladov každého spoločníka, pričom sme dbali na zákonne vymedzené skutočnosti. Po vzájomnej dohode prichádza na rad vypracovanie a podpísanie zakladateľských dokumentov, kde sa naša práca sústreďuje hlavne na ich obsahovú formu.

Po založení spoločnosti je potrebné vykonať ešte niekoľko činností, aby sa mohla daná spoločnosť s ručením obmedzeným zapísať do obchodného registra, a teda oficiálne vzniknúť. Medzi ne patrí získanie živnostenského oprávnenia na stanovený predmet činnosti, tiež získanie potvrdenia od správcu dane, ktoré svedčí o tom, že osoba zakladajúca spoločnosť nemá daňový nedoplatok alebo nedoplatok na cle a následne môže podnikateľ podať návrh na zápis do obchodného registra, ku ktorému predloží aj potrebné dokumenty. Zápisom do obchodného registra spoločnosť vznikla a môže vykonávať svoju ekonomickú činnosť, avšak najprv si musí splniť svoje registračné povinnosti a založiť si bankový účet.

Na záver práce sa venujeme vymedzeniu založenia a vzniku s.r.o. z účtovného hľadiska, kam nepochybne patrí zostavenie otváracej súvahy, otvorenie účtovných kníh a zaúčtovanie účtovných prípadov. Výsledkom práce je zostavený prehľadný manuál pre začínajúceho podnikateľa rozhodnutého podnikat' prostredníctvom právnej formy spoločnosť s ručením obmedzeným, rozpracovaný do chronologicky zoradenej postupnosti jednotlivých krokov, s kladením dôrazu aj na súčasné dianie a zmeny v legislatíve Slovenskej republiky.

## Zoznam použitej literatúry

BAŠTINCOVÁ, Anna. *Účtovníctvo a dane fyzických osôb*. 2. vyd. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. 228 s. ISBN 978-80-8168-534-7.

MAJDÚCHOVÁ, Helena – NEUMANNOVÁ, Anna. *Podnik a podnikanie*. Bratislava : Sprint 2 s.r.o., 2014. 214 s. ISBN 978-80-89710-04-1.

MAJTÁN, Štefan a kol. *Podnikové hospodárstvo*. 6. vyd. Bratislava : Sprint 2 s.r.o., 2014. 323 s. ISBN 978-80-89710-05-8.

MÁZIKOVÁ, Katarína. *Zmeny vlastníckych transakcií v obchodných spoločnostiach z pohľadu účtovníctva*. 1. vyd. Bratislava : Iura Edition spol. s r.o., 2010. 172 s. ISBN 979-80-8078-363-1.

NEUMANNOVÁ, Anna a kol. *Podniková diagnostika*. Bratislava : Iura Edition spol. s r.o., 2012. 204 s. ISBN 978-80-8078-464-5.

ONDRUŠOVÁ, Lucia. Založenie a vznik obchodnej spoločnosti. In: *Vývojové trendy v účtovníctve a audítorstve - symbióza teórie a praxe : zborník príspevkov z vedeckej konferencie k výsledkom vedeckovýskumnej činnosti Katedry účtovníctva a audítorstva : Bratislava 20.5.2014*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2014, s. 89-93. ISBN 978-80-225-4011-7.

ŠLOSÁROVÁ, Anna a kol. *Účtovníctvo*. 2. vyd. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. 296 s. ISBN 978-80-8168-444-9.

### Právne normy:

Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov

Zákon č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhláška č. 25/2004 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín, ktoré je potrebné k návrhu na zápis priložiť

Opatrenie MF SR č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva, v znení neskorších predpisov

### **Internetové zdroje**

[1] SENEŠI, Norbert. Jednoduchá spoločnosť na akcie (j.s.a.) – pre koho je výhodná nová právna forma podnikania. [online] 20.04.2017 [citované 07.03.2018]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/start-podnikania/c/3213/category/jednoducha-spolocnost-na-akcie/article/jednoducha-spolocnost-na-akcie.xhtml>

[2] SENEŠI, Norbert. Založenie s.r.o. v roku 2018. [online] 29.12.2017 [citované 15.03.2017]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/start-podnikania/c/3461/category/sro/article/zalozenie-sro-2018.xhtml>

[3] HÔRA, Tomáš. Povinnosti po založení s.r.o. [online] 02.01.2017 [citované 1.4.2018]. Dostupné na: [https://www.sroonline.sk/blog\\_clanok\\_povinnosti-po-zalozeni-sro](https://www.sroonline.sk/blog_clanok_povinnosti-po-zalozeni-sro)